

Täysistunto

Keskiviikko 19.3.2025 klo 14.00—16.46

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.46.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—14.30 ja 15.59—16.46) ja puhemies Jussi Halla-aho (14.30—15.59).

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi seurueineen oli seuraamassa täysistuntoa.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Arvoiset kansanedustajat! Ilmoitan, että Ukrainan presidentti seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun lämpimät tervetulon sanat ja arvostuksen osoituksen.

Edustajat osoittivat suosiotaan seisten.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2024 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Keskustelu asiasta päättyi 18.3.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Joonas Räsänen on edustaja Lauri Lylyn kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen. Keskustelussa edustaja Inka Hopsu on edustaja Tiina Elon kannattamana tehnyt vastalauseen 3 mukaisen lausumaehdotuksen. Lisäksi keskustelussa edustaja Mai Kivelä on edustaja Aino-Kaisa Pekosen kannattamana tehnyt vastalauseen 4 mukaiset kaksi lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 207/2024 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Joona Räsänen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 71; poissa 44 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Inka Hopsun ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 54; poissa 44 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mai Kivelän ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 19; poissa 45 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mai Kivelän ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 21; poissa 44 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 5/2025 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 18.3.2025 Liite 3A

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.3.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Ilmari Nurminen on edustaja Ville Merisen kannattamana ehdotanut, että lakiehdotus hylätään.

Keskustelussa edustaja Inka Hopsu on edustaja Tiina Elon kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

Lisäksi keskustelussa edustaja Ilmari Nurminen on edustaja Ville Merisen kannattamana tehnyt kaksi lausumaehdotusta, jotka on monisteena toimitettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 54; poissa 44 (äänestys 5).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 174/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Inka Hopsun lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 55; poissa 44 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen monisteena toimitettu lausumaehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 85, ei 70; poissa 44 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen monisteena toimitettu lausumaehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 71; poissa 44 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 195/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 6/2025 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 18.3.2025 Liite 4A

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 18.3.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Aino-Kaisa Pekonen on edustaja Minja Koskelan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Keskustelussa edustaja Hanna-Leena Mattila on edustaja Tuomas Kettusen kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

Keskustelussa edustaja Inka Hopsu on edustaja Tiina Elon kannattamana tehnyt kaksi lausumaehdotusta, jotka on monisteena toimitettu edustajille. Lisäksi keskustelussa edustaja Ilmari Nurminen on edustaja Ville Merisen kannattamana tehnyt viisi lausumaehdotusta, jotka on monisteena toimitettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 4A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 9; poissa 45 (äänestys 9).

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 195/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Hanna-Leena Mattilan ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 71; poissa 44 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Inka Hopsun ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 71; poissa 44 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Inka Hopsun ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 70; poissa 45 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 70; poissa 46 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 82, ei 67; poissa 50 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 67; poissa 49 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 67; poissa 49 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ilmari Nurmisen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 67; poissa 49 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 8/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2025 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. — Keskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi, esitelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Keskustelu

14.18 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle vuoden 2025 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi.

Vuoden 2025 lisätalousarvioesityksessä tuloarvioita korotetaan 324 miljoonalla eurolla ja määrärahoja lisätään 113 miljoonalla eurolla. Verotuloarviota nostetaan nettomääräisesti 227 miljoonalla eurolla. Yhteisöveron tuottoarviota alennetaan 134 miljoonalla eurolla kertymätietojen perusteella. Lisäksi tupakkaveron tuottoa korotetaan 361 miljoonalla eurolla. Tämä ajoitusmuutos aiheutuu suurimmaksi osaksi verovelvollisten normaalia pienemmistä ennakkovarastoinnista ennen 1.11.2024 tehtyä tupakkaveron korotusta, minkä vuoksi verotuoton siirtymä vuodelta 2025 vuodelle 2024 jäi arvioitua pienemmäksi. Sekalaisten tulojen arviota korotetaan 97 miljoonalla eurolla, mikä aiheutuu Euroopan rauhanrahastosta saatavasta tulosta.

Arvoisa puhemies! Tämän päivän valtiovierailuunkin sopivasti liittyen hallituksen esityksen keskeisin ehdotus on Ukrainan tukeen liittyvien valtuuksien korottaminen. Ukrainalle myönnettyjen tukipakettien 26 ja 27 puolustusmateriaalin korvaamiseksi ehdotetaan Puolustusvoimien UKR 23 -tilausvaltuuden kasvattamista 222,2 miljoonalla eurolla vuosille 28—32 ajoittuviin hankintoihin. Lisäksi puolustusmateriaalihankintoihin liittyvää UKR 2024 -tilausvaltuutta ehdotetaan korotettavan yhteensä 623,8 miljoonalla eurolla, jotta Ukrainan tarpeisiin voidaan toteuttaa hankintoja vuosina 2025—2027. Valtuuden käytöstä aiheutuvista menoista 97 miljoonaa euroa katetaan Euroopan rauhanrahastosta saatavalla tulolla. Loput valtuuden menoista maksetaan Puolustusvoimille jo myönnettyjen määrärahojen puitteissa, ja tarvittavilta osin aiemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien käytöstä aiheutuvat menot otetaan seuraavien varainhoitovuosien talousarvioihin.

Hallituksen esityksessä valtionosuuteen sairausvakuutuslaista johtuvista menoista ehdotetaan 16,3 miljoonan euron lisäystä, mikä liittyy Kela-korvausten muutoksiin ja korotuksiin. Muutokset tulevat voimaan 1. päivä toukokuuta 2025, ja tämän voimaantuloajankohdan myötä valiokunta on tarkentanut vuoden 2025 määrärahatarvearvion 16,2 miljoonaksi euroksi.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta ehdotetaan vähennettäväksi 2,4 miljoonaa euroa. Muutos aiheutuu ajokorttitarkastusten rajaamisesta pois hyvinvointialueiden järjestämistä vastuulta. Lisäksi Ahvenanmaan tasotusmaksua lisätään 2,2 miljoonalla eurolla.

Esitykseen sisältyy niin ikään myös perustelumuuoksia, joista ei aiheudu muutoksia määrärahoihin.

Lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 211 miljoonalla eurolla. Valtion vuoden 25 nettolainanotoksi arvioidaan noin 12,3 miljardia euroa, ja budjetoidun valtionvelan määrän arvioidaan olevan noin 182 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa, mikä on noin 63 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseemme. Lisätalousarvion jälkeen vuoden 2025 jakamaton varaus on noin 504 miljoonaa euroa, kun huomioidaan kehysmenojen lisäys, kehyksen rakennemuutokset sekä vuoden 24 siirtyvä jakamaton varaus.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona voidaan siis todeta, että hallituksen esityksessä ehdotetaan määrärahoihin 113 153 000 euron lisäystä, tuloarvioihin 324 miljoonan euron lisäystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan noin 210 miljoonan euron vähennystä. Ehdo-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

tettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja lisätalousarvio huomioon ottaen 89 326 000 000 euroa.

Valtiovarainvaliokunta esittää, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 25 lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin ja että eduskunta päättää, että vuoden 2025 lisätalousarviota sovelletaan 1. huhtikuuta 2025 alkaen. Tähän mietintöön sisältyy kolme vastalauseetta, jotka eivät esitä itse mietintötekstiin tai sen sisältöön muutoksia vaan sisältävät vain ainoastaan lausumaehdotuksia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja jos on tarve käydä lyhyt- tahtista keskustelua, niin pyydän edustajia nousemaan seisomaan ja painamaan V-paini- ketta. — Edustaja Heinonen.

14.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päivä on historiallinen, kun Ukrainan presidentti Zelenskyi kävi istuntosalissa ja sai meiltä tämän salin historian pisimmät suosionosoitukset ja kiitokset.

Tässä lisätalousarviossa osoitamme merkittävästi lisätukea Ukrainalle. Yhteensä puhu- taan 660 miljoonan panostuksesta kotimaiselta puolustusteollisuudelta, muun muassa Pat- rialta, Sakolta, Nammolta.

Tuoreet tiedot kuitenkin, arvoisa puhemies, kertovat, että EU:n niin sanottu Kallaksen jopa 40 miljardin aseapupaketti ei olisikaan toteutumassa. Tämä on huolestuttava, surulli- nen uutinen tähän päivään. Samaan aikaan EU-komissiolta tulee tietoa, että EU-komissio kannustaa siihen, tähän ja tuohon. Nyt Euroopan mailta pitää saada vastaavia päätöksiä vastaavissa suhteissa kuin mitä me Suomessa teemme. Toivon, että tämä viesti ja vetoo- mus kuuluu tästä salista kaikkiin EU-maihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

14.25 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousar- vion parasta antia ovat kyllä nämä osoitukset Suomen vankkumattomasta tuesta Ukrainal- le ja panostukset meidän puolustushankintoihin, joita tässä nyt liikkeelle laitetaan hyvin merkittävässä mittakaavassa, joka tosiasiallisesti parantaa suomalaista puolustusteollisuut- ta, sen toimintakykyä, mutta totta kai sitten myös lisää Ukrainan tukea. Näitä kyllä sopii lämpimästi kannattaa.

No sitten valitettavasti on todettava, että se suurin puutehan tässä lisätalousarviossa on sitten taas se, että tämä ei kyllä tarjoa valitettavasti Suomen talouskehitykselle yhtään uu- sia toimenpiteitä, joilla sitä voitaisiin parantaa, varsinkin kun tiedetään, että maailma ym- päriillämme on erittäin turbulentissa tilanteessa. Yhdysvaltojen aloittamat toimenpiteet kauppapolitiikan puolella luovat epävarmuutta meidänkin päälle, ja sen takia olisi myös toivottavaa, että nyt jo olisi laitettu liikkeelle niitä toimenpiteitä, joilla myös talouskasvua pystytettäisiin laittamaan liikkeelle Suomessa paljon vilkkaammin. Nämä täältä valitettavas- ti kyllä puuttuvat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

14.26 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen puheenvuoro oli tärkeä ja hyvä. On se ihme, että Euroopalta ei löydy johtajuutta tämän-tyyppisissä asioissa. Ukraina on taistellut jo yli kolme vuotta itsenäisyyden puolesta, maksanut kovan hinnan. Me olemme tukeneet, ja tämä, että me olemme tehneet siltä osin yksimielisen mietinnön, että tämän tekstin ja Ukrainan tuen osalta ei ole minkäänlaisia poikkeavia esityksiä tullut, osoittaa minusta suomalaisessa politiikassa hienoa kykyä: silloin kun tarvitaan — tämäntyyppisissä asioissa, jotka liittyvät minusta myös siihen isoon kokonaisuuteen, Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan — me kykenemme täällä yhdessä yksimielisesti tekemään ratkaisuja ja antamaan yksimielisesti tuen Ukrainalle. Tämähän on tämän lisätalousarvion keskeisin sisältö. Kaikki muut ovat teknisiä veromuutoksia — ja tulenkin totta kai tuossa myöhemmin puhumaan niistäkin — mutta tämä on se tärkein, ja tässä on tärkeää, että me ollaan yksimielisiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

14.28 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistan yhä elävästi ne hetket edellisellä vaalikaudella, kun teimme päätöksiä näistä ensimmäisistä Ukrainan tukipaketeista — kyseessä oli tuolloin historiallinen päätös Suomelta. Ikävä kyllä niitä on sen jälkeen jouduttu tekemään monta lisää, eikä tarve Ukrainan tuelle ole edelleenkaan poistunut. Suomi todella seisoo vankkumattomasti ja myös yhtenäisesti Ukrainan tukena. Se tuntuu erityisen tärkeältä sanoa tänä päivänä, kun saimme myös presidentti Zelenskyin tänne vieraaksi.

Sen sijaan tämän lisäbudjetin rahallisesti pienemmät kokonaisuudet kaipaisivat kyllä pieniä korjausliikkeitä, ne olisi ollut jopa varsin helppo tehdä. Olisimme voineet yhdessä varmistaa, että hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset laajennetaan koskemaan kaikkia eikä esimerkiksi naispareja tai itsellisiä naisia asetettaisi eriarvoiseen asemaan heidän perhetilanteensa tai seksuaalisen suuntautumisensa tähden. Toisaalta näihin Kela-korvausten laajennuksiin liittyen toivoisin hallitukselta vähän laajempaa visiota siitä, miten tätä meidän sosiaali- ja terveyspalveluidemme rahoitusta [Puhemies koputtaa] kehitetään. Näihin kahteen kokonaisuuteen liittyen tulemme esittämään lausumia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowiec.

14.29 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oli hienoa, että Suomen eduskunta seisaalleen nousten ja pitkin aplodein antoi arvostusta Ukrainan presidentille ja Ukrainan taistelulle itsenäisyytensä ja vapautensa puolesta. Kuten tässä salissa jo aikaisemmin arvioitiin, Venäjä ei suostunut Yhdysvaltojen ja Ukrainan sopimaan 30 päivän tulitaukoon vaan asetti omat ehtonsa, ja tällä hetkellä näyttää valitettavasti siltä, että Yhdysvaltain presidentti Trump ei ole valmis painostamaan Venäjää tähän tulitaukoon vaan jopa houkuttelee Venäjää joillakin myönnytyksillä. Tämä on hyvin valitettavaa. Tällä hetkellä mikään ei ole niin tärkeää kuin sotilaallisen ja taloudellisen avun antaminen Ukrainalle entistä vahvemmin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

14.30 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään on todellakin ollut hieno päivä. Ukrainan presidentti on ollut lehterillä ja vierailee Suomessa ja kuuli myös meidän antamamme tuen hänelle. Ukrainan tukeminen on myös Suomen sydämenasia, ja me jatkamme sitä niin pitkään kuin on tarve. Tällä Ukrainan tuella me vahvistamme myös omaa puolustusteollisuuttamme.

Tämän hallituksen lisätalousarvioesityksen keskeisin ehdotus on Ukrainan tukeen liittyvien valtuuksien korottaminen, mutta sitten täällä on myös niitä pienempiä asioita, mitkä ovat hyvin tärkeitä meille suomalaisille. Sosiaali- ja terveystieteiden valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuvista menoista ehdotetaan valiokunnan tekemän muutoksen jälkeen 16,2 miljoonaa euroa, mikä liittyy Kela-korvausten muutoksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että hedelmöityshoidot palautetaan Kela-korvausten piiriin. Siihen liittyvät myös muun muassa suuhygienistien palvelut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.31 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella tärkeää ja hienoa, että Suomi antaa yhtenäisen tuen Ukrainalle, ja on sinänsä tähän päivään erittäin sopivaa, että tässäkin lisätalousarviossa merkittävät erät ovat Ukrainan tukeen ja puolustusmateriaalihankintoihin — niille täysi kannatus ja tuki.

Puhemies! Kuten tässä aiemmin tuli ilmi, me olemme sosiaalidemokraatteina hieman huolissamme siitä, että tässä lisätalousarviossa ei ole edelleenkään yhtään kasvutoimia Suomen omaan talouteen. Hallitus on nyt kohta puolivälitaipaleessaan, ja olemme tässä kaksi vuotta odotelleet kovasti kasvutoimia, niistä on kovasti puhuttu, mutta tekisi mieli sanoa tämä vanha sanonta, että kello käy, mutta Hakulista ei nyt valitettavasti näy.

Me olemme sosiaalidemokraatteina esittäneet monia erilaisia kasvutoimia, esimerkiksi tavallisen kansalaisen ostovoiman parantamista. Nimittäin tämä hallitus verottaa tällä hetkellä tavallista suomalaista pieni- ja keskituloista enemmän kuin kertaakaan kymmeneen vuoteen, ja tähän SDP on esittänyt toisenlaista vaihtoehtoa.

Puhemies! Ottaisiko hallitus nyt vihdoinkin kopin näistä SDP:n esityksistä? [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Halusiko edustaja Heinonen vastata edustaja Viitanen puheenvuoroon? [Timo Heinonen: No kyllä!] — Olkaa hyvä.

14.33 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion keskiössä oli se, että me halusimme nopeasti tehdä sen, mihin Euroopassa ei yhdessä ole pystytty: Ukrainan auttaminen meidän kokoluokassa massiivisella 660 miljoonan kotimaiseen puolustusteollisuuteen menevällä kokonaisuudella.

Edustaja Viitanen, teillä oli neljä vuotta aikaa tehdä niitä kasvutoimia. Te ette tehneet niitä, te elitte velalla, te otitte velkaa velan päälle. Se perintö, minkä tämä hallitus sai, on nyt vaatinut toimia, joita on tehty. Nyt onneksi esimerkiksi Helsingin Sanomat listasi kokonaisen aukeaman, miten taloudessa näkyy hyviä merkkejä siitä, miten kasvu on lähdössä liikkeelle. Ja niitä teidän toivomianne toimia on tulossa, olkaa huoleti. Puoliväliriihessä tullaan esittelemään kasvutoimenpiteitä Murron työryhmäraportin pohjalta. Niitä tulee paljon, merkittävästi. Te tulette hämmästyämään jälleen kerran.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Ja vielä edustaja Viitanen tähän, olkaa hyvä.

14.34 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä mielelläni muuten sitten hämmästyisin. Odotan mielelläni näitä hallituksen kasvutoimia. Mutta, edustaja Heinonen, arvoisa hallitus, tässähän on nyt kyse siitä, että Helsingin Sanomat ei ole listannut niitä hallituksen tekemiä lukuisia kasvuedotuksia. Niitä listoja me emme ole nähneet, koska niitä ei yksinkertaisesti ole. Tässä on ollut kaksi vuotta aikaa tehdä kasvutoimia. Ja mitä on tapahtunut, puhemies? Päinvastoin on tapahtunut niin, että monin omin toimin hallitus on laittanut jarrua kasvuille.

Käytän hyvänä esimerkkinä tätä tämän vuoden alusta voimaan tullutta alennettujen arvonlisäverokantojen nostoa. Se oli kyllä aikamoinen pamaus esimerkiksi matkailulle, luoville aloille, kulttuuritoimijoille, liikuntatapahtumille, kaikelle tälle. Kyllä tällä syödään sitä elinvoimaa taloudesta ja tehdään nimenomaan omin toimin jarrua kasvuille. Tämän vuoksi me olemme sosiaalidemokraatteina esittäneet esimerkiksi, että tukisimme vaikkapa veroratkaisuin pieniä yrityksiä, nostaisimme arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa. Meillä on lukuisia esityksiä, ja näistä olisi voinut ottaa aiemminkin kopin. Odotan mielelläni ja hämmästyn, jos sieltä tulee hienoja kasvutoimia sitten puoliväliriihessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

14.35 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tukemme Ukrainalle ei saa horjua. Se huomattiin tänään, kun Ukrainan presidentti Zelenskyi oli tässä salissa. Ajattelen, että on varsin vahva viesti Suomelta, että pienen maan demokraattisesti valittua johtajaa tuetaan kaikissa tilanteissa. Hänellä on kyky johtaa omaa maatansa. Kannatan panostuksia lisätalousarvion mukaisesti puolustusteollisuuteen, ja ajattelen, että myös omasta puolustuksesta on pidettävä vahvasti huolta.

Tämä lisätalousarvio pitää sisällensä panostuksia myös Kela-korvauksiin, erityisesti hoidelmöityshoitojen laajentamiseen. Keskusta ajattelee, että jokainen lapsi on tervetullut, ja siksi olisin toivonut hallitukselta myös sen vahvempaa pohtimista, miten kaikki äidiksi toivovat olisi saatu vielä mukaan tuohon Kela-korvausmalliin. Nyt esimerkiksi itselliset äidit ovat mallin ulkopuolella. Oikein hyvää tasa-arvon päivää kaikille tässä salissa!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.36 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden piristäminen todella on tarpeen. Hallitus ei ole tehnyt siitä kovin helppoa, kun se, mitä olemme nähneet, on se, että hallitus on tehnyt aika paljon hallaa kotimaiselle ostovoimalle. Me tiedämme, että monissa perheissä tällä hetkellä on todella vaikea tilanne, toimeentulon kanssa on huolia.

Hallitus on vetkutellut vihreän siirtymän vauhdittamisen kanssa ja omilla hallituspuolueista kuuluneilla puheillaan luonut valtavaa epävarmuutta niille investoinneille, jotka etsivät koko ajan uutta jalansijaa ja joita meillä olisi mahdollisuus Suomeen kotiuttaa. Toisaalta hallitus pitää tiukasti jalkaa jarrupolkimella, mitä tulee työvoiman saatavuuteen työhön johtavaan maahanmuuttoon liittyen, ja toisaalta koulutusleikkauksillaan hapertaa meidän suomalaisten osaamispohjaa erityisesti siellä ammatillisen koulutuksen puolella.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Eli on paljon asioita, joissa hallitus on tähän saakka vienyt Suomen taloutta mielestäni väärään suuntaan, ja nyt minäkin odotan mielenkiinnolla ja toivon hämmästyväni, kun puoliväliriihestä sitten saamme uudet päätökset. Toivotaan, että suunta muuttuu, ja jos ei se muutu puoliväliriihessä, niin tietysti toivotaan, [Puhemies koputtaa] että se muuttuu kevään vaaleissa edes sitten kuntatasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

14.37 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio elää joltain osin vähän rinnakkaistodellisuudessa, mitä tulee esimerkiksi näihin talouden näkymiin. Ja, kyllä, täällä oppositiossa odotellaan sitä piristävää viestiä sitten tulevaisu-

Arvoisa puhemies! Mitä tulee Ukrainaan ja sen tukemiseen, tämä lisätalousarvio on ajassa kiinni. On tärkeämpää kuin ehkä koskaan, että me seisomme nyt Ukrainan rinnalla. Sotilaallisen ja materiaalisen tuen lisäksi yli kolme vuotta sotinut Ukraina tarvitsee kaiken mahdollisen poliittisen tuen ja koko Euroopalta. Tämä on ainoa tapa varmistaa se, että Ukrainaan saadaan kestävä rauha Ukrainan ehdoilla, kun sen aika on. Eli jatketaan tämän viestin lähettämistä täältä salista. — Kiitos kaikille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.38 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin yhdyin niihin kiitoksiin, että niin vasemmalta kuin oikealta me pystymme tukemaan Ukrainaa tällaisessa tilanteessa, ja kyllähän tämän lisätalousarvion paras anti on tämä 660 miljoonan paketti valtuuksineen. Toki tässäkin lisätalousarviossa nettolainanotto vähenee yli 200 miljoonaa ja verotuloarvio kasvaa 324 miljoonaa — eivät nämä ihan teknisiä asioita ole, edustaja Lohi, kuitenkin hyvä suunta.

Ja mitä tulee näihin kasvutoimiin, niin selvää on, että puoliväliriihessä varmasti tulee hyvä paketti kasvutoimia. Olettaisin Murron raportista tulevan kasvutoimia, mutta olettaisin myös, että kyllä puolustukseen tullaan jatkossakin panostamaan. Eiköhän sieltä tule myös puolustukseen paljon hyviä asioita.

Edustaja Viitanen, viime kaudelta muistan jopa virkamiesten puheenvuoroja siitä, kun he odottivat niitä työllisyystoimia — niitä odotellessa. [Pia Viitasen välihuuto] Me olemme nyt niitä tehneet. Edustaja Viitanen, te tiedätte, että tässä suhdanteessa välttämättä nämä työllisyystoimet, joita olemme tehneet, eivät heti vaikuta, mutta varmasti [Puhemies koputtaa] ne tulevat vaikuttamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.40 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Olipa tänään hienoa olla paikalla, kun hetki sitten arvoisa puhemies Halla-aho ja presidentti Zelenskyi olivat tuolla parvella raikuvien aplodien kohteena. Meidän on nyt ehdottoman tärkeää muistaa tukea Ukrainaa kaikin tavoin tässä heidän taistelussaan hyökkääjä-Venäjää vastaan, ja toivottavasti tämä taistelu tulee päättymään asialliseen lopputulokseen myöskin Ukrainan kannalta. On ehdottoman tärkeää toki muistaa myöskin se, että emme jätä

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

omaa kotipesää tyhjäksi. Myöskin oma varustautuminen ja huoltovarmuus on aina pidettävä mielessä.

Olen edustaja Heinosen kanssa todella huolissani ja ihmeissäni siitä, jos Euroopan 40 miljardin tuki ollaankin nyt vetämässä alas ja keskitytään tykistöammuksiin. Siellä ovat tällä hetkellä taistelevat rintamat vastakkain. Ei sinne voi tykistöammuksia kumpikaan puoli ampua, jolleivät halua tappaa myöskin kaikkia omia joukkojaan. Kyllä tarvitsisi olla toisenlaista varustautumista kuin tykistöammuksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

14.41 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On upeaa, että juuri tänä päivänä Suomi osoittaa yhä vahvempaa tukea Ukrainalle — päivänä, jona presidentti Zelenskyi vierailee täällä ja eduskunta antaa hänelle tämän talon historian pisimmät suosionosoitukset.

Lisäksi haluan kiittää ja onnitella myöskin arvoisaa puhemiestä hänen mittavasta kieli- taidostaan, joka varmasti osittain myös on tuonut tämän vierailun ja lämpimän vastaanoton osaltaan hyvin lämpimäksi.

Tähän lisätalousarvioon liittyen keskeinen osa on tietenkin tämä Ukrainan tuen lisääminen. Ukrainan tukeminen on koko meidän maanosamme kohtalonkysymys. Sen tuen säilyminen vankkana on kannatettavaa. Suomen puolustuskyky ja -teollisuus ja niiden vahvistaminen tapahtuu välillisesti Ukrainan tuen muodossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.42 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin presidentti Zelenskyin vierailu tässä talossa oli elähdyttävä kokemus. Kiitoksia puhemiehelle erinomaisesta toiminnasta asian hyväksi.

Voin sanoa, että pienen kansakunnan taistelu omasta itsenäisyydestään ja olemassaolostaan on meille suomalaisille varmasti sydäntä lähellä oleva asia, olemmehan sen itsekin kokeneet. Mutta mitä tulee näihin määrärahoihin — 624 miljoonaa puolustustarvikkeiden hankintaan — niin siinä viisaasti käytetään oman puolustusteollisuuden fasiliteetteja, teollisuutta ja osaamista, joilla rakennetaan näitä erilaisia puolustustarvikkeita, ja osa niistä menee tietenkin Ukrainalle — hyvä näin. Kolmen vuoden määräaikainen rahoitus on erittäin hyvä signaali meiltä ulospäin ja myös Euroopan unioniin päin, joka on mielestäni monessa asiassa enempi jähkailujen kuin tekemisen foorumi nykyisin. Tuntuu pahalta sanoa, mutta pakko se on sanoa.

Edustaja Pia Viitaselle totean, kun hän äsken kaipaili näitä uusia investointeja: kannattaisiko meidän joskus ruveta kiinnittämään huomiota tähän, että tälläkin hetkellä meillä ajetaan metsäteollisuutta alas ihan tietoisesti, kun puuta poltetaan älyttömät määrät? Energian hinta nousee — huomenna iltapäivällä sähkön hinta on yli 20 senttiä kilowattitunnilta [Puhemies koputtaa] — meidän omien päätösten seurauksena. Kun me hoidamme tämän kuntoon, edustaja Viitanen, niin minusta saatte kaverin, [Puhemies koputtaa] ja lähdetään talkoisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

14.43 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme ajassa, jossa on jatkuvasti vaikeampaa sanoa, mikä on oikein tai mikä on väärin, mikä on valkeaa, mikä on mustaa tai mikä on hyvää tai pahaa. Se, mitä Venäjä tekee ja on tehnyt, on kyllä täysin kiistatta ja yksiselitteisesti väärin. Siinä ei ole mitään oikein, siinä ei ole mitään hyvää. Siinä ei ole minkäänäköisiä harmaan sävyjä, se on pikimustaa ja läpeensä pahaa. Kyllä meidän tehtävänä on pitää tarkasti huolta siitä, että tässä asiassa ei ole mitään epäselvää, ja näin pitää asian olla myöskin jatkossa. Paha ei saa voittaa, ja väärin ei saa olla oikein, ja jos niin on ja jos niin tapahtuu, niin se tappio on lopullinen. Sen takia meidän pitää seistä Ukrainan rinnalla, tapahtui sitten mitä tahansa. Tämä lisätalousarvio, 660 miljoonan tuki, on lämmin tapa toivottaa presidentti Zelenskyi tähän taloon [Puhemies koputtaa] tervetulleeksi, kun muusta talosta hänet on heitetty ulos. — Kiitos. [Oikealta: Hieno puhe, edustaja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja nyt siirrymme puhujalistalle. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.45 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa herra puhemies! Suomen taloudellinen tilanne vaatii tarkkaa ja vastuullista päätöksentekoa. Käsittelyssämme oleva vuoden 2025 ensimmäinen lisätalousarvio on laadittu huolellisesti talouden tasapainon ja kestäväen kehityksen näkökulmasta. Sen tavoitteena on tukea kansalaisten hyvinvointia, turvata Suomen puolustuskykyä ja vahvistaa maamme sitoutumista kansainvälisiin vastuisiin.

Arvoisa herra puhemies! Yksi lisätalousarvion keskeisistä kohteista on Ukrainan tukeminen. Tämä päätös ei ole ainoastaan velvollisuutemme vaan myös panostus koko Euroopan turvallisuudelle. Ukrainan tueksi tehtäviä hankintoja lisätään merkittävästi, ja samalla kotimainen puolustusteollisuus vahvistuu. Suomen puolustuskyvyn ja huoltovarmuuden kehittäminen on tässä ajassa ensiarvoisen tärkeää.

Lisätalousarvion myötä myös valtion velkataakka kevenee. Verotuloarviota tarkistetaan ylöspäin, mutta taloustilanteen takia esimerkiksi yhteisöveron tuottoa joudutaan arvioimaan uudelleen. Tiukka budjettikuri ja huolellinen taloudenpito ovat välttämättömiä, jotta julkinen talous säilyy kestäväenä ja vakaana.

Arvoisa herra puhemies! Kansalaistemme hyvinvointi on lisätalousarvion keskiössä. Hoitoonpääsyn helpottamiseksi Kela-korvauksia laajennetaan ja korotetaan, jotta entistä useampi pääsee tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Erityisesti lisääntymisterveyspalveluiden, naistentautien ja synnytysten, fysioterapian, hammashoidon sekä mielenterveyspalveluiden korvauskäytännöt uudistuvat. Näillä toimilla helpotetaan kansalaisten arkea ja tuetaan julkisen terveydenhuollon toimintakykyä. Samalla on huomattava, että hyvinvointialueiden rahoitukseen tehdään tarkennuksia. Tämä osoittaa hallituksen sitoutumisen budjettikuriin ja julkisten menojen tarkkaan kohdentamiseen.

Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvio on hallittu, kohdennettu ja vastuullinen. Se varmistaa, että Suomi toimii kansainvälisesti oikeudenmukaisena ja vastuullisena toimijana samalla, kun kotimaisten kansalaisten hyvinvointi pidetään etusijalla. Kannatan hallituksen esitystä ja toivon, että eduskunta hyväksyy sen valtiovarainvaliokunnan tarkennusten mukaisesti. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

14.48 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Todella tämän lisätalousarvion isoin asia on tämä Ukrainan tuki ja näiden puolustustarvikehankintojen valtuuksien korottaminen, jotka ovat todella hyvä esimerkki siitä, miten me täällä Suomessa yksituumiin pystymme näitä päätöksiä tekemään, ja tästä kyllä soisi muun Euroopan ja koko maailman myös ottavan oppia. Tältä osin voi todeta, että tähän lisätalousarvioesitykseen ei myöskään näin oppositiosta ole mitään nokan koputtamista. Toive on, että jatkossakin tämä sali pystyy näin yksituumaisesti tekemään päätöksiä, joilla tosiasiallisesti parannamme myös omaa turvallisuuttamme, parannamme puolustusteollisuuden kykyä vastata ajan tarpeisiin mutta myös vahvistamme Ukrainan tukea ja Ukrainan mahdollisuuksia selviytyä tässä raakalaismaissessa hyökkäyssodassa, jonka Venäjä on aloittanut.

Mutta, arvoisa puhemies, sitten jos käy hieman läpi näitä muita asioita, joita tässä lisätalousarviossa tapahtuu, niin myönteinen signaalihan todella on aina se, jos lisätalousarviossa tämän vuoden lainanottotarvetta eli suomeksi sanottuna velkaantumista voidaan vähentää. Ja tässä lisätalousarviossahan tuohon päästään sen takia, että kun ynnätään nämä määrärahamuutokset ja sitten verotuloarvionmuutokset, niin todetaan, että muutamalla sadalla miljoonalla velanoton tarve tälle vuodelle vähenee. No, mistä tämä johtuu? Tässä taustallahan on asia, joka itse asiassa jo edellisessä, viime vuoden lisätalousarviossa on käsitelty, ja se liittyy siis tupakkaveron tuoton kohdentamiseen. Niin kuin ehkä jotkut muistavat, niin viime vuoden puolella viimeisessä lisätalousarviossa korotettiin tätä samaa kertymää samoista syistä, jotka tässä lisätalousarviossa ovat, siihen viime vuoden lisätalousarvioon, mikä johti silloin juuri siihen, että viime vuoden osalta velkautuminen olisi vähentynyt ennakkoon tiedettyyn nähden. No, nyt jälkeinpäin tiedämme, että valitettavasti niitä verotuloja ei kertynyt viime vuonna, vaan ne kertyvät vasta tänä vuonna, ja senpä takia todella tässä lisätalousarviossa nyt sitten uudestaan tuota tupakkaverotuottoa tälle vuodelle muutetaan. Ja nyt kun sitä korotetaan, niin se tarkoittaa tietenkin sitä, että tälle vuodelle kertyy enemmän veroja ja vähemmän velkaa, mutta tuo sitten vastaavasti tarkoittaa sitä, että viime vuoden osaltahan se nostaa velanoton tarvetta. Eli tähän se totuus tässä on. Muistan, kun lähetekeskustelussa jotkut hallituspuolueiden edustajat täällä juhlivat, että tämä velanoton tarpeen vähentäminen johtuu hallituksen toimenpiteistä, mutta näin ei valitettavasti ole. Mutta yhtä kaikki, hieno asia, että tämän vuoden osalta velanoton tarve vähenee — vaikkakaan, kun tarkastellaan sitten näitä kahta vuotta, tosiasiallisesti mitään vähenemää ei tapahdu.

Sitten ehkä toinen huomio on hyvä todeta juuri siitä, että toinen konkreettinen muutos, joka tässä lisätalousarviossa tapahtuu, liittyy juuri näihin Kela-korvauksiin, joista täällä salissa on paljonkin puhuttu. Tässä lisätalousarviossahan tuo määrä on vain sen reilu 16 miljoonaa euroa, mikä pitkälti liittyy tässä nyt sitten esimerkiksi näihin Kela-korvauksiin liittyen hedelmöityshoitoihin. Siitä täytyy sanoa, että se on kyllä kumma yksityiskohta, että kun olen ymmärtänyt, että hallituksella ei ole oikein mitään rajaa ollut, kuinka paljon näitä Kela-korvauksia voidaan nostaa, niin sitten kun tuli se piste, että olisi pitänyt näitä hedelmöityshoitoja tarjota myös naispareille tai itsellisille naisille, niin siinä vaiheessa hallituksella tuli raja vastaan, ja tätä pidän kyllä kummallisena. Olisi ollut minusta sopivaa, että kun tämä talo tästä asiasta päätti, se olisi päättänyt siitä, että nämä hoidot ovat ihan yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla.

Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa debatissa totesin, niin suurin huoli kyllä tässä lisätalousarvioesityksessä liittyy siihen, että täältä puuttuvat jälleen ne kasvutoimenpiteet, joilla tätä Suomen aneemista tilannetta voitaisiin parantaa. Kuvaavaa on, että valtiovarainmi-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

nisteriöhän on ennakoanut tälle vuodelle tuollaista 1,6 prosentin kasvua, mutta itse asiassa Suomen Pankin viimeisimmissä arvioissa ollaan puolella tuosta. Sehän johtuu juuri siitä, että maailmantalous on sellaisessa turbulentissa tilanteessa johtuen niistä toimenpiteistä, jotka Yhdysvaltain uusi presidentti on laittanut liikkeelle. Nyt tarvittaisiin kyllä luottamuksen vahvistamista varsinkin täällä kotimarkkinoilla, ja siihen valitettavasti tämä lisätalousarvio ei anna uusia eväitä. Ja kun täällä kuulin, että hallitus on varma, että näitä toimenpiteitä kyllä puoliväliriihessä tulee, niin viestini kyllä hallitukselle olisi se, että ei niitä kannattaisi nyt pidätellä, nyt niitä toimenpiteitä tarvitaan. Se on tämän lisätalousarvioesityksen pahin puute.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.53 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa debatissa jo sanoin, todellakin täysi tuki niille toimille, joita tässä lisätalousarviossa on Ukrainan tukeen ja puolustusmateriaalihankintoihin. Se on hyvä asia, ja täysi tuki niille.

Kun täällä debattiin viitaten jotkut käyttivät puheenvuoroja, että ”niin kuin se edellinen hallitus”, niin täytyy nyt tässä vielä kerran todeta, että tämä hallitushan sai edelliseltä hallitukselta perinnökseen ennätys hyvän työllisyyden, ja ei kai se nyt voi olla sentään edellisen hallituksen syytä, että tämä hallitus on kaksi vuotta istunut tumput suorana eikä ole tuonut yhtäkään kasvutointoa. Ei kai siitä voi edellistä hallitusta sentään syyttää. Eli toivoisin hallituspuolueiltakin pientä rajaa tähän edellisen hallituksen syyllistämiseen, kun nyt olisi varmasti jo omien näyttöjen paikka tässä vaiheessa, kun kohta kaksi vuotta tätä taivalta on takana.

Kuten sanottu, niitä kasvutoimia tarvitaan. Tällä hetkellä meidän työllisyysnäköymä on erittäin huono. Meillä on hoidettu työllisyyttä huonosti, meillä on plus 50 000 työtöntä enemmän. Kaikki tämä osoittaa, että ei tällainen saksipolitiikka kerta kaikkiaan tuo työllisyyttä, mikäli samaan aikaan emme pysty muilla toimin edistämään kasvua. Kuten sanottu, nyt jos koskaan tarvittaisiin nimenomaan sitä kotimaista kysyntää, kotimaisen kuluttajan luottamusta ja ostovoimaa kotimarkkinoilla. Siksi esimerkiksi olemme SDP:ssä esittäneet tätä veropolitiikkaa, jossa pieni- ja keskituloinen palkansaaja ja eläkkeensaaja pääsivät hieman helpommalla, ja haluaisimme hieman oikeudenmukaistaa tätä veropolitiikan puolta.

Samoin haluan tässä vielä todeta, että SDP on esittänyt paljon muitakin kasvutoimia. Esimerkiksi yksi sellainen positiivinen, minkä toivoisin näkyvän myös hallituksen puoliväliriihen päätöksissä, on tämä SDP:n puheenjohtajan Antti Lindtmanin esittämä kasvurahasto näille startup-yrityksille. Eli tätä kautta saataisiin sitten elinvoimaa, kasvua talouteen. Toivon, että ainakin tästä Murron työryhmänkin raportista, joka myös on meidän kannattamamme, hallitus ottaisi koppia sitten omassa harkinnassaan.

Toinen, minkä haluan tässä vielä nostaa esiin, on ylipäätään tämä pienten yritysten tukeminen. Toivon todellakin, että nyt nimenomaan keskityttäisiin pieniin yrityksiin, heidän työllistämismahdollisuuksiinsa, ja tämä arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nosto olisi äärimmäisen tärkeää.

Me olemme esittäneet tässä myös kotitalousvähennyksen osalta sitä, että ei nyt vietäisi sen mahdollisuuksia hoito- ja hoiva- sekä kotiaputyön osalta. Emme olisi tehneet niitä leikkauksia, mitä hallitus tähän teki.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Todettakoon nyt yksi lempiaihe vielä, puhemies, kotitalousvähennyksen osalta, mistä itse olen puhunut paljon ja pitkään. Se on se, voisiko jossain vaiheessa järjestelmää kehitettäessä harkita sitä, että kotitalousvähennys remonttitöissä ulotettaisiin myös asunto-osa-kehtiöihin eli kerros- ja rivitaloihin. Huomasin, että tähän kokoomuksen eräs edustaja nyt esittikin julkisuudessa. Ja jos tällaiseen hallitus päättyy, niin varmasti täysi tuki tulee kyllä sitten myös oppositiolta ja SDP:ltä, koska nythän me tarvitsisimme, puhemies, kotien peruskorjausta. Sitä me tarvitsemme, ja siksi tulisi tässä suhdannetilanteessa myös näitä toimia miettiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.57 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Todella suurin kokonaisuus tässä lisätalousarviossa on tämä Ukrainan tukipaketti, jolle koko eduskunta antanee laajan yksimielisen tukensa kuten tähänkin asti.

Näin tasa-arvon päivänä haluan nostaa esiin myös toisen ulottuvuuden, jossa Ukraina tarvitsisi tukeamme. Puolustuksen tukeminen on erittäin tärkeää ja välttämätöntä, mutta muutakin todella tarvitaan, ja nyt ollaan tilanteessa, jossa Yhdysvallat on vetänyt tukensa pois esimerkiksi YK:n väestörahostolta, UNFPA:lta. UNFPA on ollut järjestö, joka Ukrainassa vastaa esimerkiksi turvakotien toiminnasta ja seksuaaliväkivallan uhrien tukemisesta. Toivoisin, että tässä tilanteessa Suomi, joka on UNFPA:n suuri rahoittaja, voisi kenties astua esiin ja omalla toiminnallaan jollain lailla varmistaa, että tämä tärkeä toiminta Ukrainassa siellä sodan keskellä pystyy jatkumaan.

No, lisätalousarvion toinen kokonaisuus liittyy todella sosiaali- ja terveystalouteen ja näihin Kela-korvauksiin. Niihin liittyen erityisesti tämä hedelmöityshoitojen Kela-korvausten kokonaisuus on asia, jossa jäi korjattavaa, ja toivon, että eduskunta voisi antaa tukensa vihreiden esittämälle lausumalle, jossa sitten patistettaisiin hallitusta valmistelemaan sellainen lainsäädäntö, jossa Kela-korvaukset hedelmöityshoitoihin ulotetaan kaikille, myöskin esimerkiksi naispareille ja itsellisille naisille, eikä luotaisi lainsäädäntöä, joka on syrjivää esimerkiksi perhesuhteiden perusteella.

Toinen kokonaisuus ovat sitten nämä muut Kela-korvaukset, nekin yksittäisiä. Osa niistä on minusta aivan perusteltuja, koska itse ajattelen, että meillä tietysti lähtökohtaisesti sosiaali- ja terveystalouteen järjestämisvastuu ja toteutuskin ovat siellä julkisen sektorin näpeissä, mutta yksityisellä sektorilla ja kolmannella sektorilla on todella tärkeä täydentävä rooli. Erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa me emme pysty siellä julkisen tuotannon puolella kapasiteettia kasvattamaan riittävän nopeasti niillä hyvinvointialueiden omilla keinoilla, näitä Kela-korvauksia hyvin täsmällisesti kohdennettuina silloin kannattaakin hyödyntää. Nyt on kuitenkin se tilanne, että tämä hallituksen Kela-korvauspolitiikka on tietenkin aika laveaa, ja näyttää siltä, että tulossa olevat esitykset johtavat aika suuriin kustannuksiin.

Ajattelen, että tässä kaivattaisiin nyt Suomessa ehkä vähän sellaista pitkäjänteisempää visiota siitä, miten tämä sosiaali- ja terveystalouden rahoitus kannattaa järjestää, miten saadaan niitä meidän yhteisiä veroeuroja kaikkein tehokkaimmin ja vaikuttavimmin käytettyä. Siihen liittyen esitämme sitten myös lausumaa, joka kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin hyvinvointialueiden riittävän rahoituksen turvaamiseksi, sosiaali- ja terveystalouden monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamiseksi sekä Kela-korvausten suuntaamiseksi siten, että ne kohdistuvat sellaisiin palvelukoko-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

naisuuksiin, joiden saatavuutta ei ole mahdollista parantaa hyvinvointialueiden käytössä olevilla keinoilla riittävän nopeasti.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

15.00 Jorma Piisinen ps: Arvoisa herra puhemies! Ihan aluksi haluaisin ottaa kantaa tähän vasemmalta laidalta tulleeseen erinomaiseen arvioon edellisen hallituksen työllisyys-tilanteesta. Mikäli oikein muistan, niin se taisi olla sillä tavalla, että edellisen hallituksen aikana työlliseksi henkilöksi laskettiin jo henkilö, joka oli työllistynyt ainoastaan yhden tunnin ajaksi viikossa. Eli oliko niin, että todellisuudessa tehtyjen työtuntien määrä ei ollut lisääntynyt lainkaan vaan päinvastoin oli mennyt jopa alaspäin?

Mutta sitten tähän varsinaiseen asiaan.

Arvoisa puhemies! Ihan aluksi haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa lisätalousarvion tehokkaasta käsittelystä. Kiinnitän ensin huomiota lisätalousarvion tulopuoleen. Siinä verotulotoarviota nostetaan nettomääräisesti 227 miljoonalla eurolla. Yhteisöveron tuottoarviota alennetaan 134 miljoonalla eurolla kertymätietojen perusteella. Tupakkaveron tuottoja puolestaan korotetaan 361 miljoonalla eurolla, ja lisäksi lisätalousarvion tulopuolelle sisältyy 97 miljoonaa euroa Euroopan rauhanrahastosta saatavasta tulosta. Verotulotoarviot perustuvat VM:n joulukuun talousennusteeseen, ja keväällä tulee taas uusi ennuste. Tiettyjä valonpilkahduksia taloudessa on näkyvissä, mutta suurta ja nopeaa käännettä parempaan joudumme vielä odottamaan, eli askel kerrallaan tässä edetään. Tänäään äänestystyksessä hyväksytty suurten teollisten investointien verohyvitys toivottavasti tuo kuluvan vuoden aikana useampiakin työtä ja talouskasvua synnyttäviä investointipäätöksiä Suomeen.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvion oleellisin kokonaisuus on tämä puolustusmateriaalihankintoihin ja Ukrainan tukemiseen liittyvän tilausvaltuuden korotus 623,8 miljoonalla eurolla, josta tänään olemme saaneet kuulla kiitosta täällä aivan salin jokaiselta nurkalta. Tämä katetaan jo aiemmin Puolustusvoimille myönnettyistä määrärahoista sekä Euroopan rauhanrahastosta saatavilla tuloilla. Suomi on tukenut Ukrainaa pitkälti varastoluovutuksilla, ja tuki jatkuu vahvana, mutta tällä tilausvaltuuden korotuksella materiaalihankintoja tehdään suoraan Ukrainan kriittisiin tarpeisiin yhteistyössä puolustusteollisuuden yritystemme kanssa. Nyt suunta on oikea, kun puolustusmenoihin kohdistuu nousupaineita ja meidän pitää ajaa tuotantoamme merkittävästi ylös. Toivottavasti muut Euroopan maat ottavat Suomesta oppia.

Puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen on erityisesti tässä maailmanajassa välttämättömyys. On mahtavaa, että puolustuksen vahvistamisessa ja Ukrainan tukemisessa on päästy yhteisymmärrykseen myös opposition kanssa. Kiitos siitä teille.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvioon sisältyy myös hyvinvointialueiden rahoituksen vähentäminen 2,4 miljoonalla. Muutos aiheutuu ajokorttitarkastusten rajaamisesta pois hyvinvointialueiden järjestämisvastuulta. Tätä on oppositiossa kritisoitu, mutta muistuttaisin tässä välissä lukuisista hallituksen toimista, joilla autoilun hintaa on madallettu. Niin polttoaineveron ja ajoneuvoveron vähennykset kuin jakeluelvoitetason maltillistaminen helpottavat autoilevan kansanosan elämää.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun haluaisin muistuttaa, että jos autoilun kustannusten annettaisiin kohota niin korkeiksi kuin ne vasemmistopuolueiden politiikalla kohoaisivat, niin harvalla meistä olisi enää tarvetta ajokortillekaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

15.05 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Korjaan tähän alkuun edustaja Piisisen puhetta sen verran, että ei tule väärää käsitystä. Esimerkiksi vuodesta 2021 vuoteen 2022 työllisyysaste parani 1,6 prosenttiyksikköä ja työllisten tekemät työtunnit 0,9 prosenttia. Eli kyllä nekin kasvoivat samalla, kun työllisyysaste nousi, mutta on tosiasia, että koko Euroopassa meillä on kulttuurillinen muutos: ihmiset tekevät vähemmän töitä. Kymmenen vuoden aikana keskimääräinen viikkotyöaika Euroopassa työllisten osalta on tippunut jo alle 30:n, 29 tuntiin. Ja tämä on muuten iso ongelma meillä Euroopassa, kun ajatellaan meidän kilpailukykyä, sillä USA:ssa puhumattakaan Aasian maista työtuntien määrä on selvästi korkeampi kuin meillä täällä. Kun puhutaan talouskasvusta, niin talouskasvun kaa-vahan on muuten hyvin yksinkertainen. Se on työtunnit kertaa tuottavuus eli se, miten me teemme työn, ja jos meillä työtunnit vähenevät, niin me olemme hankalassa tilanteessa, jos me puhumme, että me haluamme talouskasvua tähän maahan lisää.

Arvoisa puhemies! On pakko tässä alkumetreillä kuitenkin kommentoida myös tämän lisätalousarvion ehkä pääasiaa eli tätä Ukraina-tukea. Presidentti Kekkonenhan sanoi aikoinaan, että jos sisäpolitiikan tai ulkopolitiikan pitää olla rempallaan, niin olkoon sitten sisäpolitiikka — ja sehän nyt vähän onkin, mutta onneksi ulkopolitiikka ei ole. Ulkopolitiikassa ja laajemmin ajateltuna meidän puolustuspolitiikassa on valtavan tärkeää, että me kykenimme viime vaalikaudella tässä salissa aivan poikkeukselliseen enemmistöön: taisi olla 96 prosenttia kansanedustajista, jotka yhdessä rintamassa painoivat sen perusratkaisun puolesta, että me tässä muuttuneessa tilanteessa liitymme puolustusliitto Naton jäseneksi. Ja nyt kun Venäjä jatkaa hyökkäyssotaa siellä Ukrainassa, me olemme tässä salissa kuulleet äskenkin erittäin väkeviä, hyviä puheenvuoroja sen puolesta joka puolelta salia, täältä oikeasta laidasta vasempaan laitaan, kiitoksia siitä työstä, mitä meidän valtiojohto on tehnyt Ukrainan tukemiseksi. Ja me olemme valmiita yksimielisesti tässä lisätalousarviossa yli 600 miljoonaa osoittamaan Ukrainan tukeen lisää rahaa, ja näin pitääkin olla. Tämä on erittäin hyvä päätös, ja tämän tekee vielä arvokkaammaksi se, että se tehdään tässä salissa yksimielisesti. Siis kuten tuossa esittelypuheenvuorossa edellä totesin, tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön ei ole valiokunnassa jätetty yhtään vastalauseita, jossa oltaisiin tämän asian suhteen eri mieltä.

Kun sanoin, että loput asiat tässä ovat hyvin teknisiä, se pitää paikkansa. Nimittäin ne ovat verotulokertymään liittyviä korjauksia tai täsmennyksiä, ja siellä on kaksi isoa erää.

Toinen on tupakkaveron jaksotuskysymys. Kun tupakkaveroa reilusti nostettiin, niin arvioitiin, että loppuvuodesta kaupat ostavat matalammalla tupakkaveroprosentilla varastot täyteen. Mutta nyt näin ei käynytäkään, ja sen takia korjataan vähän näitä kertymätietoja.

Toinen merkittävä korjaushan tässä on paljon ikävämpi korjaus, ja se on se, että meidän yhteisöveron tuottoarviota lasketaan 134 miljoonalla eurolla. Sehän siis tarkoittaa sitä, että nyt arvioidaan, jo tässä tilanteessa, jossa edes neljäsosa vuodesta ei ole vielä mennyt eteenpäin, että meidän yritykset tulevat arvion mukaan tekemään yhteenlaskettuna verotettavaa voittoa 670 miljoonaa euroa vähemmän kuin me olemme arvioineet, kun me viime joulukuussa hyväksyimme varsinaisen talousarvion. Miksi tämä on huolestuttava luku? Sen takia, että se kertoo, että meillä on taloudessa orastavista myönteisistä uutisista huolimatta edelleen erittäin suurta epävarmuutta ja suurta epäluottamusta myös yrityselämässä, ja se näkyy siinä, että meidän yritykset eivät tee sillä tavalla tulosta kuin niitten pitäisi tehdä. Tämä on se iso kysymys, johon meidän yhdessä pitäisi löytää ratkaisu: miten me saamme

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Suomeen lisää kasvua, ja miten me saamme palautettua suomalaisten ihmisten ja suomalaisten yritysten luottamuksen tulevaisuuteen niin, että ne, joilla olisi varaa, uskaltaisivat kuluttaa, tehdä kestokulutushyödykkeiden hankintoja, jopa asuntokauppoja, ja saataisiin seisovat vedet liikkeelle ja tähän maahan talouskasvua ja verotuloja sitä kautta. Sitä talouskasvua ei tietenkään saada eikä ole tarkoitus saada aikaan sillä tavalla, että me parannetaan tuottavuutta niin, että me pannaan ihmiset siinä oravanpyörässä nopeampaa juoksemaan — ei näin, vaan niin, että me teemme asioita fiksummin ja me investoimme sellaisiin asioihin, jotka lisäävät tuottavuutta, eli pienemmillä resursseilla, myös luonnonvaroihin liittyvillä resursseilla, me saamme parempaa tulosta ja enemmän aikaan tässä maassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

15.10 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen puheet julkisen talouden tasapainottamisesta ovat oikeita, mutta teot ovat osoittautuneet epäonnistuneiksi. Sen sijaan, että hallitus panostaisi aidosti kasvuun ja työllisyyden vahvistamiseen, jota tarvitsemme, se leikkaa koulutuksesta, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä ihmisten ostovoimasta. Tämä hallituksen vinoutunut talouspolitiikka johtaa nyt vain verotulojen pienenemiseen, työttömyyden kasvuun ja siten velkaantumisen syvenemiseen.

Hallituksen tavoitteet julkisen talouden tasapainottamisesta ovat karkaamassa. Vaikka hallitus puhuu yhdeksän miljardin euron sopeutustoimista, riippumattomat laskelmat osoittavat, että parhaimmillaankin vain puolet niistä voi toteutua. Tilanne on aidosti vakava ja haastava mutta myös huolestuttava, sillä samaan aikaan on kerrottu, että leikattavaa tulee lisää ja kaikkien toteutumattomien säästöjen tilalle etsitään uudet. Ihmisten arjen palvelut, ostovoima ja koko Suomen kilpailukyky ovat jo nyt vaarassa. Mitä voimme odottaa seuraavaksi? Toivottavasti aidosti niitä kasvutoimia, joista täälläkin on tänään paljon puhuttu.

Työllisyyden suhteen hallitus on ummistanut silmänsä todellisuudelta. Sen tavoite luoda 100 000 uutta työpaikkaa on muuttunut 50 000 uuden työttömän karuksi todellisuudeksi. Sen sijaan, että panostettaisiin uusien työpaikkojen syntymiseen ja ihmisten osaamiseen, hallitus on valinnut etupainotteiset leikkaukset, jotka heikentävät ostovoimaa, syövät kotimaista kysyntää ja kasvattavat suhdanneriskejä.

Hyvinvointialueiden tilanne on toinen esimerkki hallituksen leikkausten vastuuttomuudesta. Niiden harteille on vieritetty miljardi euroa säästövaatimuksia ilman, että olisi annettu todellisia mahdollisuuksia kehittää palveluja kestävästi, kuten uudistuksen tarkoitus on alun perin ollut. Tämä tarkoittaa, että ihmiset eivät voi pian enää luottaa saavansa julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja, jos tällainen linja jatkuu. Samaa aikaan hallitus kanavoii puoli miljardia yksityisille terveysyrityksille. Siinä on esimerkki, joka kertoo selkeästi hallituksen arvomaailmasta. Toteanpa myös, että olisi toivottavaa myös leikkausten temmelyksessä olla paikallistasolla katsomassa, mitä ne oman alueen asukkaiden palveluille tarkoittavat.

Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan arviointineuvosto ja riippumattomat asiantuntijat ovat todenneet, että tässä suhdannetilanteessa leikkausten sijaan olisi tullut tehdä päätöksiä, jotka tukevat kotimarkkinoita ja luovat uskoa tulevaisuuteen. SDP:n vaihtoehtobudjetissa esitettiin yli 500 miljoonaa euroa hallitusta suuremmat veronkevennykset pieni- ja keskituloisille juuri ostovoiman ja kotimarkkinoiden vahvistamiseksi. Tämän sijaan halli-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

tus on nostanut keskituloisen palkansaajan verotusta korkeimmalle tasolle yli kymmeneen vuoteen, eivätkä yrittäjätkään kuulosta olevan tyytyväisiä alv-korotuksiin.

Talouden kasvuennusteet kertovat karua kieltä. Hallituksen politiikka on jättänyt Suomen muiden EU-maiden peräpäähän. Suomen Pankin ennuste vuodelle 2025 on vain 0,8 prosenttia, ja vaikka vienti toivottavasti elpyy, hallitus ei voi jättää kaikkea kansainvälisten markkinoiden varaan. Kotimarkkinoiden elvyttäminen on hallituksen käsissä, mutta toistaiseksi tekeminen on vain puheen tasolla.

Arvoisa puhemies! On aika asettaa ihmiset ja yhteiskunnan hyvinvointi etusijalle. On aika muuttaa suuntaa ennen kuin on liian myöhäistä. Vastuullinen talouspolitiikka ei tarkoita kylmää leikkauspolitiikkaa vaan pitkäjänteisiä, oikeudenmukaisia ja yhteiskunnan kestävyyttä vahvistavia valintoja, niin että jokainen tässä yhteiskunnassa voi pärjätä ja menestyä elämässään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

15.14 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Oli mukava kuulla aikaisemmin edustaja Pia Viitasen puheenvuoro ja nyt myös edustaja Pia Hiltusen puheenvuoro siitä, miten SDP kovasti kannattaa veronalennuksia ja vastustaa veronkiristyksiä. Kunpa joskus näkisin hallituksessa tämän saman SDP:n, sillä kun SDP on ollut hallituksessa, sosiaalidemokraatit eivät ole olleet veronalennusten kannalla eivätkä ole vastustaneet veronkiristyksiä. Tällä, mitä nyt sanoin, en tarkoittanut sitä — eikä se ole mikään kannanotto sen puolesta — että minusta SDP:n pitäisi olla hallituspuolue.

Mutta, herra puhemies, jatkan Ukrainasta, siitä, mitä edellisessä puheenvuorossani jo sanoin. Eli kun nyt Venäjä ja USA jatkavat sunnuntaina neuvottelujaan muun muassa Ukrainan tulitauosta ja polusta rauhaan Ukrainassa, niin on mielestäni aivan ilmeinen riski siitä, että Yhdysvallat ei lähde painostamaan Venäjää siihen tulitaukoon, mistä Yhdysvallat ja Ukraina ovat sopineet, vaan lähtee painostamaan Ukrainaa hyväksymään niitä Venäjän ennakkoehdotuksia, joita se on asettanut ja asettamassa tulitaukoon suostumiselle. Joistakin presidentti Trumpin puheenvuoroista huolimatta en ole nähnyt vielä ainakaan julkisuudessa ensimmäistäkään liikettä siihen suuntaan, että Yhdysvallat pyrkisi tehokkaasti painostamaan Venäjää siihen tulitaukoon, josta Yhdysvallat ja Ukraina ovat sopineet.

Sanoin puheenvuorossani, että juuri tällä hetkellä ei ole tärkeämpää tehtävää Ukrainan osalta kuin Ukrainalle annettavan sotilaallisen ja taloudellisen tuen vahvistaminen. Miksi näin? Siksi, että mikäli Ukraina ei saa riittävästi sotilaallista tukea, se voi joutua tilanteeseen, jossa se joutuu suostumaan sellaisiin ehtoihin sekä tulitauon osalta että ehkä myöhemmin aselevon ja rauhan osalta, jotka ovat Ukrainan kannalta hyvin epäoikeudenmukaisia ja hyvin epäreiluja. Tämä tarkoittaisi sitä, että Venäjä kokisi voittaneensa tämän hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan. Se kokisi, että kannatti hyökätä, kannatti rikkoa kaikki kansainväliset sopimukset, kannatti joutua hylkiövaltioksi, kannatti tehdä sotarikoksia, ja lopputulos oli kuitenkin Venäjän kannalta hyvä. Nimittäin tällainen lopputulos olisi äärimmäisen vaarallinen Euroopan turvallisuudelle. Jos Venäjä aidosti kokisi, että se voitti tämän hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan ja että siihen kannatti ryhtyä, niin se rohkaisee Venäjän johtoa — nykyjohtoa ja sen seuraajia — lähtemään uudelleen hyökkäyssotaan Euroopassa. Onhan Venäjän johto selvästi kertonut, että se kokee tavoitteekseen palauttaa enemmän tai vähemmän erilaisin keinoin Venäjän yhteyteen ei pelkästään Ukrainaa vaan

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

myös muut entisen Neuvostoliiton maat tai jopa Venäjän imperiumiin aikanaan kuuluneet maat, joihin tietysti Suomikin yli sata vuotta kuului.

Näin ollen, jotta Ukraina ei joudu sellaiseen pakkorauhaan, johon esimerkiksi me jouduimme lähes tasan 85 vuotta sitten, kun saimme turhia lupauksia Ranskalta ja Isolta-Britannialta sotilaallisesta tuesta, niin Euroopan maiden ja muiden maiden, jotka eivät hyväksy Venäjän hyökkäyssotaa, eivät hyväksy sitä, että Venäjä tästä aiheuttamastaan sodasta kävelisi voittajana ulos, olivat ne Euroopan unionin maita tai sitten Kanada, Norja tai muita maita, on annettava tässä ja nyt Ukrainalle lisää sotilaallista tukea.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

15.19 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa lisätalousarvioesityksessä puolustusmateriaalihankintoihin liittyvää UKR 2024 -tilausvaltuutta ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 623,8 miljoonalla eurolla siten, että kotimaiselta puolustusteollisuudelta Ukrainan tueksi tehtävien tilausten kokonaisrahoitus nousee 660 miljoonaan euroon. Tällä tilausvaltuudella tilataan tuotteita suoraan kotimaisilta puolustusalan yrityksiltä, ja se tarkoittaa käytännössä merkittävää kotimaisen puolustusteollisuuden vahvistumista ja samalla myös myönteisiä työllisyysvaikutuksia. Valtuuden käytöstä aiheutuvista menoista 97 miljoonaa euroa katetaan Euroopan rauhanrahastosta saatavilla tuloilla.

Arvoisa puhemies! Kyseessä on erittäin tärkeä päätös, varsinkin nyt, kun Ukraina taistelee rajoistaan ja itsemääräämisoikeudestaan. Suomen on pysyttävä määrätietoisesti Ukrainan tukena, samoin vahvistettava omaa puolustustaan.

Arvoisa puhemies! Myös minä haluan kiittää oppositiopuolueiden edustajia laajasta yhteisymmärryksestä Ukrainan tuen tärkeydestä ja siitä, että koko eduskunta on yhdessä yhdistynyt Ukrainan asian taakse. Hienoa on tietenkin myös se, että asia on käsittelyssä samana päivänä, kun presidentti Zelenskyi on tehnyt valtiovierailun Suomeen.

Arvoisa puhemies! Myönteistä tässä lisätalousarviossa on tietenkin myös se, että sen myötä valtion budjetin alijäämän odotetaan pienenevän yli 200 miljoonalla eurolla. Tämä johtuu erityisesti tupakkaveron korotuksesta aiemmin arvioitua enemmän kertyvistä verotuloista tänä vuonna. Hallituksen tekemä päätös tupakkaveron nostosta onkin osoittautunut erittäin järkeväksi ja toimivaksi.

Arvoisa puhemies! Hallitus saa lisäksi maaliin jo viime vuonna sopimansa muutokset hedelmöityshoitojen Kela-korvauksiin ja ajokorttien uusimiseen tarvittaviin lääkärintulostuihin.

Lopuksi totean, että hallitus tulee päättämään uusista merkittävistä kasvutoimista huhtikuun puoliväliriihessä ottaen huomioon samalla myös valtiontalouden kokonaisuuden. Tänänsä eduskunta jo hyväksyikin lakiehdotuksen suurten puhtaan siirtymän teollisten investointien verohyvityksestä, mikä on yksi tärkeä askel uusien investointien houkuttelemiseksi Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys ei poikkea edeltäjistään juurikaan. Tiedämme kaikki sen, miksi Suomen valtiontalous on vakavasti miinuksen puolella. Tälle vuodelle tehty valtion talousarvio, joka joulun alla hyväksyttiin, on 12,4 miljardia euroa alijäämäinen. Jokainen suomalainen ymmärtää sen — ja

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

varsinkin ne, jotka joutuvat tästä velanotosta kärsimään — että tämä tie ei voi pitkään jatkua.

Se, että 624 miljoonaa annetaan lisää tilausvaltuutta suomalaiselle teollisuudelle tuottamaan Ukrainallekin tarpeellisia sotaan tarvittavia tarvikkeita ja suomalaisia armeijavarastoja täydentämään, on erittäin hyvä asia. Nykyisessä tilanteessa, missä Eurooppa on, pitää Euroopan olla paljon vahvempi, koska Yhdysvaltain suunta tällä hetkellä... Siitäpä ei taida kukaan sen enempää tietää. Se on suurin piirtein sekaisin, koko suunta, minne he ovat menossa.

Mutta suomalaisen talouden alamäen syy pitää kyllä selvittää. Minä olen yrittänyt tässä talossa puhua sen sata kertaa, että minkä takia tämän kansantalouden suurta murhenäytelmää ei olla pysäyttämässä. Me tällä hetkellä tämän ilmastopolitiikan takia, joka perustuu aivan väärin lukuihin, olemme ajamassa Suomen metsäteollisuutta alas. Kannattaisi edustajien ja kaikkien suomalaisten muistaa, että metsäteollisuuden vientitulo on tällä hetkellä noin 20 prosenttia Suomen vientituloista, vielä kun siihen lasketaan mukaan se, miten se ruokkii metalliteollisuutta, energiateollisuutta ja kemianteollisuutta — nämä kolme pääalaahan siitä hyötyvät. Lisäksi se tuottaa valtavasti muita palveluita yhteiskunnalle ympärillään. Iso metsäteollisuuden kombinaatti jollakin seudulla ruokkii sitä aluetta erittäin tehokkaasti ja antaa työtä, voi sanoa vanhalla fraasilla, kannolta tehtaalle asti. Nyt tätä systeemiä ollaan ajamassa alas. Kuusi, seitsemän, kahdeksan miljoonaa mottia poltetaan arvokasta tukkipuuta ja kuitupuuta suoraan kattiloissa lämmöksi. Olemme hukanneet siinä samalla CHP-sähköä sen toistatuhatta megawattia. Kun turve saatiin valheellisilla luvuilla fossiiliseksi, niin nyt ollaan sitten tässä tilanteessa.

Moni naureskelee tälle jutulle, mutta olen ihan varma, että kahden vuoden sisällä hymy hyytyy. Eihän tällä keinoin taloutta voi pitää, että oma teollisuus ajetaan alas ja kalliin energian varassa eletään. Sähkön hinta esimerkiksi huomenna illalla, muistaakseni kello 19:n aikaan, on 29 senttiä kilowattitunnilta. Se ohitetaan olankohautuksella, että mitäs tuosta, Olkiluoto kolmonen on huollossa. Niin on, mutta aikaisemmin normaaliheväänä, kun ei ollut näitä hurjuuksia tehty, sähkö oli edullista koko ajan. Ja nyt kun Suomeen tulevat nämä datakeskukset, joille vielä se tasainen sähkövirta syötetään edullisella hinnalla, niin suomalaiset veronmaksajat kärsivät tästä yhä enemmän, ja näitä lisätalousarvioita sen jälkeen joudutaan tekemään loputtomiin.

Kaukana ei ole se päivä, jolloin... Seuraava lisätalousarvio voi olla se viimeinen naula Suomen talouden arkussa, kun me annamme vielä yhden negatiivisen eli velan varaan perustuvan lisätalousarvion. Kun luottoluokittajat kääntävät peukalon alas, niin mitäs sitten tehdään? Pari kolme prosenttiyksikköä nousee valtionvelan korko hyvin äkkiä. Lähes 200 miljardin euron velkapakettia kantava Suomen valtio olisi sillä hetkellä aivan pulassa. Sama koskee kuntataloutta, kunnillakin on valtavasti velkaa, ja sama koskee kotitalouksia. Jos me näitä tosiasioita emme huomaa, niin olemme tilanteessa, että kaikki edessä olevat isot talousleikkaukset ovat nykyisiin pieniin sipistelyihin verrattuna aivan valtavia, pakon edessä tehtyjä ratkaisuja.

Tästä ei edes haluta keskustella, vaan me aina tätä samaa asiaa pyöritämme, miten pitäisi tehdä työllisyyttä parantavia investointeja, työttömyys pitää saada kuriin ja uudet investoinnit liikkeelle. No, ei varmasti saada, kun talouden kannalta välttämättömät toimintaedellytykset heikkenevät koko ajan. Käykää katsomassa vaikka jonain viikonloppuna ostoskeskuksia, niin näette, miten paljon siellä ihmisiä on. Ihmisillä ei ole enää rahaa ostaa. Viime kesänä kun olin erilaisissa kesätapahtumissa — niissä kävin minäkin katselemassa

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

rakasta isänmaata, kaunista Suomen kesää — niin oli todella vähän ihmisiä paikalla. Miksi? Sen takia, kun ei ole rahaa ihmisillä ostaa. Eläkeläiset pysyvät kotona, eipä ole linja-automatkoja paljon tehty, ja lapsiperheet ovat aivan ahdingossa, kun eivät pysty enää arkisista asioista huolehtimaan.

Toivon, arvoisa puhemies, että tähän asiaan päästään vihdoinkin ihan oikealla otteella kiinni ja alamme pikkuhiljaa puolustaa Suomen kansantalouden kannalta olennaisia asioita. Jos me jatkamme tätä samaa ilmastohumppaa, niin olemme kohta siinä tilanteessa, että hyvin helposti tulee 50 000—100 000 työtöntä lisää ja valtionvelka kasvaa hurjan lailla. En toivo sitä päivää, sitä suorastaan pelkään, mutta näitä talkoita ei kukaan pysty yksin tekemään. Siksi haastan, että eduskunta ottaa tämän puheen vakavasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

15.27 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tuolta salin vasemmalta puolelta tulee varsin taajaan syytöksiä siitä, että tämä hallitus toimii vastuuttomasti eikä se ole tekemisissä todellisuuden kanssa. Minä pikkasen haastan tätä ajatusta ja tämmöistä väitettä. Kyllä se niin on, että ensinnäkin silkkaa realismia, minkä kanssa tämä hallitus joutuu toimimaan, on se, että meillä ensinnäkin julkisen velan taso suhteessa bruttokansantuotteeseen on ylittännyt yhteisesti sovitut rajat jo aikaa sitten. Tästä varoiteltiin jo silloin viime kaudella heti ensimmäisenä vuotena, että sitä rajaa lähestytään ja nyt on tehtävä erityisen vahvasti toimenpiteitä, että saadaan velkaantuminen taittumaan, mutta mitään ei tapahtunut, ja oikeastaan velkaantuminen siitä vain kiihtyi. Se yhteisesti sovittu EU:n velkaantumisraja, velkaraja suhteessa bkt:hen, on 60 prosenttia, ja nythän se huutelee siellä yli 80 prosentissa. Samanaikaisesti se, mikä on vielä huolestuttavampaa, on se, että meidän perusjäämä on negatiivinen, ja se ei missään nimessä saisi olla näin paljon negatiivinen, mitä se on, negatiivinen ollenkaan. Ja noilla oliiviöljymaillakin, mitkä ovat suhteellisen lahjakkaita velkaantumisessa, on perusjäämä positiivinen. Heille jää viivan alle tulosta, jolla he voivat sitten taloutta pyörittää ja jopa niitä velkojakin maksaa.

Samaan aikaan meidän talous ei ole kasvanut 18 vuoteen. Tämä yhtälö tässä näine kestävyysvajeineen tekee sen, että tämä tehtävä, minkä tämä hallitus on nyt joutunut hoitamaan, on valtavan iso ja se on vastuullinen kuin mikä, sen vastuullisempaa ei voikaan olla. Juuri niitä toimenpiteitä, mitä tässä nyt esimerkiksi edustaja Hoskonenkin äsken juuri peräänkuulutti, nimenomaan on täällä peräänkuulutettu jo pitemmän aikaa, sitä, että ne muutokset on tehtävä, mitkä muut Pohjoismaat ovat tehneet jo vuosikymmeniä sitten, mutta niitä ei ole tehty, ja nyt ne on pakko tehdä. Ne on yksinkertaisesti pakko tehdä, ja niitä on tehty.

Se on vaan niin, että paras turva, paras tae kriisin varalle, on vahva julkinen talous, ja Suomen talous ei ole vahva eikä se ole vakaa. Sen takia tämmöisessä todellisuudessa, missä tämä hallitus elää, se on erittäin vaikea tilanne. Ja kun tulee multikriisiä multikriisin päälle, niin se kriisinkestävyys, mitä tämä maa nyt edustaa, ei ole sillä tasolla, millä sen pitäisi olla. Se on vaan näin.

Sitten vielä haluaisin muistuttaa, että ne ylitykset, mitkä nyt tapahtuvat näissä yhteisesti sovituissa rajoissa, eivät saa olla kuin vähäisiä ja ne eivät saa olla kuin väliaikaisia, ja ne eivät ole sitä kumpaakaan. Elikkä meitä koko ajan uhkaa alijäämämenettely näissä asioissa, ja jo se pelkästään asettaa meidät sellaiseen asemaan, että joudumme toimimaan todella

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

vastuullisesti ja todella vahvasti kiinni siinä vallitsevassa todellisuudessa, missä me elämme. Emme elä missään vaihtoehtoisessa todellisuudessa.

Tämä päivä on ollut erityisen hieno ja merkityksellinen päivä tässä salissa, koska täällä vieraili presidentti Zelenskyi. Muistan hyvin, kun hän piti puheen tälle salille melko tarkaan kolme vuotta sitten noitten näyttöjen kautta. Silloin hän muistutti meitä siitä, että sama maa, mikä on hyökännyt heitä vastaan, on hyökännyt myös meitä vastaan. Ja ikävä kyllä me tarvitsemme edelleenkin niitä muistutuksia siitä, että tämäkin on ollut totta ja tämä voisi olla totta, jos me emme tee oikeita asioita ja jos me emme pidä huolta meidän taloudestamme, meidän turvallisuudestamme. Siksikin olen vähän sitä mieltä, että liian monella on vielä tässä vaiheessa hieman vaikeuksia ymmärtää, mikä se todellisuus on, missä me elämme, ja millä tavalla tässä nyt sitä vastuullista toimintaa oikein harjoitetaan.

No, kun olimme Pohjoismaiden neuvostossa viimeisimmässä teemaistunnossa Reykjavíkissa, presidentti Zelenskyi vieraili myös siellä. Hän nosti esille Venäjän harrastaman todella, todella röyhkeän, säälimättömän sotarikoksen, ja se on lasten kaappaamiset. Niitä on tapahtunut tähän mennessä useita kymmeniätuhansia. Myöskin se on sitä todellisuutta, todellakin raakaa todellisuutta, missä tässä eletään. Seuraava Pohjoismaiden neuvoston kokous oli Kööpenhaminassa, ja siellä meillä oli mahdollisuus tavata ukrainalaisia sotilaita, jotka ovat olleet kaksi ja puoli vuotta sotavankeina Venäjällä. Nämä sotilaat olivat samankäisiä kuin minun lapseni. Heidän kertomuksensa niistä olosuhteista, missä he joutuivat olemaan, olivat todella järkyttäviä: jatkuvaa hyvin, hyvin raakaa kiduttamista, pahoinpitelyä, epäinhimillisiä olosuhteita, nälkää, ei juomaa. Todella erikoinen tilanne, kun todellakin ymmärretään ja ollaan siinä todellisuudessa, että eletään vuotta 2025 ja Euroopassa. Tällaiset sotarikokset ovat edelleen mahdollisia, ja niitä tapahtuu juuri tällä hetkellä, kun me täällä istumme.

Nyt se todellisuus, mikä nyt tämän lisätalousarvion kautta tulee, on se, että me näytämme mallia siinä, millä tavalla Ukrainan rinnalla seisotaan, millä tavalla tätä sotaa soditaan yhdessä, samassa rintamassa. Tuo 660 miljoonaa tilausvaltuuksia on merkittävä asia myös suomalaiselle teollisuudelle, koska ne ovat tilausvaltuuksia. Ne eivät ole enää mitään varaston tyhjentämisiä vaan tilauksia suomalaiselle puolustusvälineteollisuudelle, joka tuo sitä kasvua, joka tuo työtä, joka tuo innovaatioita, investointeja. Ja tässä on jo yksi hyvin merkittävä asia [Puhemies koputtaa] tässä lisätalousarviossa, joka tuo myös sitä kasvua, jota väitettiin tästä puuttuvan.

Sanon vielä sen, arvoisa puhemies, että presidentti Zelenskyi sanoi silloin 22 [Puhemies koputtaa] tässä salissa, että Suomi on sodanvastaisen koalition moraalinen johtaja, ja näin se muuten on, ja näin sen pitää ollakin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Puhemiesneuvoston suositus todella on, että puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.35 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin Marko Kilvelle valaisevasta ja koskettavasta puheenvuorosta.

Käsittelyssä on valtiovarainvaliokunnan mietintö ensimmäisestä lisätalousarviosta vuodelle 2025. Lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 211 miljoonalla eurolla, mikä on suuntana oikea.

Arvoisa puhemies! Istunnon aluksi oli puhemies Halla-ahon kanssa parvella Ukrainan presidentti Zelenskyi vierailemassa ja saimme toivottaa hänet tervetulleeksi aplodien saat-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

telemana. Ukraina käy oikeutettua puolustustaistelua Venäjää vastaan, ja erityisesti nyt on syytä jatkaa Ukrainan tukea. Lisätalousarviossa tuemme Ukrainaa merkittävästi ja samalla vahvistamme omaa puolustusteollisuutta ja sitä kautta myös omaa puolustuskyykyämme. Lisäpanostukset katetaan jo myönnettyjen määrärahojen puitteissa sekä Euroopan rauhanrahastosta saatavilla tuloilla.

Arvoisa puhemies! Vastalauseessaan sosiaalidemokraatit kritisoivat, ettei lisätalousarviossa ole tarpeeksi kasvutoimia. Samaan aikaan on hieman hämmäntävää, että kun hallitus on tehnyt useita kasvutoimia esimerkiksi kilpailukyvyn vahvistamiseksi työmarkkinoihin liittyen, ovat sosiaalidemokraatit vastustaneet niitä kaikkia.

Suhdannotilanteen takia hallituksen oikeansuuntaiset toimet eivät ole vielä pureet kunnolla, mutta valopilkkuja on jo nähtävissä, suunta on ylöspäin. Muun muassa Teknologia-teollisuus on hetki sitten kertonut, että kauan odotettu käänne näyttää nyt tapahtuneen ja tuotanto on kääntynyt kasvuun maaliskuussa.

Arvoisa puhemies! Tässä matalan syntyvyyden tilanteessa on erittäin hyvä, että hallitus korjaa viime hallituskaudella tehdyn päätöksen ja lisää jälleen hedelmöityshoidot Kela-korvausten piiriin. Tämä on erityisen tärkeää, kun tiedämme, että on useita pariskuntia, jotka eivät voi saada lapsia ilman hedelmöityshoitoja.

Arvoisa puhemies! Lapset ovat elämän suola ja tulevaisuuden toivo. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.37 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vuoden 2025 lisätalousarvion esityksen suurimmat ongelmat liittyvät siihen, mitä se ei sisällä. Tässäkään esityksessä ei ole kasvua ja luottamusta vahvistavia muutoksia talouspolitiikkaan, vaan hallitus jatkaa talouskasvun toivomista ryhtymättä tehokkaisiin toimiin luottamuspulasta kärsivän kotimarkkinakysynnän vahvistamiseksi. Kasvuennusteeseen liittyy runsaasti sekä kotimaisia että kansainvälisiä epävarmuustekijöitä. Tätä taustaa vasten olisi hallituksen pitänyt jo aikaa sitten käynnistää kotimarkkinoiden kysyntää tukevia ja luottamusta vahvistavia toimenpiteitä.

Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan luottamusta vahvistavista toimenpiteistä, niin se ei lisää luottamusta täällä kotimaassa, että meillä on edelleen tilanne, jossa työttömyys ja köyhyys lisääntyvät ennätysvauhdilla. Luottamusta ei sisällä myöskään se, että hallituksella on jalka jarrupolkimella, kun puhutaan kotimaisista kasvutoimista. Luottamusta ei lisää se, että hallituksella on jalka kaasupolkimella silloin, kun hallitus tekee esityksiä ja päätöksiä, mitkä liittyvät edustaja Rasinkankaankin puheenvuorossaan mainitsemiin työllisyystoimiin, työmarkkinatoimiin ja päätöksiin, missä työmarkkinoita nimenomaan on sotkettu enemmän kuin vahvistettu sillä, että hallitus on asettanut itsensä työmarkkinarooliin, mikä on ennenkuulumatonta. Joten paljon riittää korjaamista, paljon riittää suunnanmuutosta.

Aiemmissa puheenvuoroissa mainitut puoliväliriihen päätökset: kyllä minäkin innolla odotan, arvoisa puhemies, sitä, mitä päätöksiä ja esityksiä sieltä tulee, ja varsinkin niitä hyviä päätöksiä ja esityksiä siitä, mitenkä tätä luottamusta vahvistetaan niin, että esimerkiksi työmarkkinat saataisiin paremmin rauhoitettua. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

15.39 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion keskeisin sisältö liittyy Ukrainan tukemiseen ja puolustusmateriaalihankintoihin. Ukrainan tukeminen on tosiaan koko meidän maanosamme kohtalonkysymys, ja tuen säilyminen vakaina ja tarpeeseen vastaavana on kannatettavaa. On hienoa, että Suomi näyttää juhlapuheiden sijaan konkretiaa juuri päivänä, jolloin presidentti Zelenskyi vierailee eduskunnassa.

Toisena nostona tästä lisätalousarviosta: se sisältää jälleen hallituksen ideologisia valintoja, joissa yksityisten lääkärikäyntien Kela-korvauksia nostetaan ja hyvinvointialueilta leikataan jälleen.

Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion pohjana toimivassa valtiovarainministeriön ennusteessa vuoden 2025 kasvuksi ennustetaan 1,6 prosenttia. Lisätalousarviosta puuttuvat kasvutoimet, mutta on hienoa, jos kasvua tapahtuisi hallituksen toimista huolimatta. Kasvutoimien puute on hallituskaudella näkynyt muihin EU-maihin vertailtaessa aneemisena kasvuna ja poikkeuksellisen huonona työllisyyskehityksenä. Hallitus olisi voinut reagoida lisääntyvään kansainväliseen epävarmuuteen, jossa uudet kauppapolitiikan uhkat luovat kyllä synkkiä pilviä optimistisiin arvioihin nähden. Esimerkiksi Suomen Pankin kasvuennuste on jo puolittanut kasvunäkymät tähän valtiovarainministeriön ennusteeseen verrattuna. Tätä taustaa vasten olisi hallituksen pitänyt jo aikaa sitten käynnistää kotimaisten markkinoiden kysyntää tukevia ja luottamusta vahvistavia toimia. Kotimarkkinoihin hallitus voi itse vaikuttaa, toisin kuin kansainväliseen tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! EU on ottanut käyttöön uudet arvonlisäverosäännöt, jotka mahdollistavat kaikille jäsenmaille alennetun arvonlisäverokannan soveltamisen lastenvaatteisiin. Aiemmin vain tietyt unionin maat ovat voineet alentaa näiden tuotteiden arvonlisäveroa. Esimerkiksi Ranskassa kaikki lastenvaatteet ja -kengät on vapautettu kokonaan arvonlisäverosta. Suomessa vaatteiden ja kenkien arvonlisävero on tällä hetkellä 25,5 prosenttia, mikä muodostaa merkittävän kustannuksen lapsiperheille. Lastenvaatteiden arvonlisäveron alentaminen voisi helpottaa vanhempien taloudellista taakkaa erityisesti aikana, jolloin monet kotitaloudet kärsivät kohonneista elinkustannuksista. Alhaisempi arvonlisävero tai verovapaus voisi kannustaa kuluttajia ostamaan lastenvaatteita, jotka kestävät käytössä ja ovat kestävästi mukaisesti valmistettuja. Tämä voisi hyödyttää kotimaisia tekstiilivalmistajia ja parantaa näin ollen myös kotimaista työllisyyttä alalla.

Suomen talouskasvu ja vakaa kehitys vaatii toimia, mutta kaiken voi tehdä reilummin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.43 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Vielä tähän lisätalousarviokeskusteluun muutama huomio tämän esityksen sisällöstä.

Ensimmäinen liittyy tähän pääluokkaan 33 elikkä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Siellähän keskeinen muutos, joka tässä lisätalousarviossa tehdään, liittyy näiden Kela-korvausten korottamiseen, ja tässä taustalla on nyt varsinkin esimerkiksi se, että Kela-korvaukset palautetaan tänne hedelmöityshoitoihin. Tästä itse asiastahan on täällä jo paljonkin keskusteltu näiden hedelmöityshoitojen osalta, ja minusta voidaan ajatella, että siinä on ihan järkeä, koska meillä on siellä palvelukapeikko julkisen puolen osalta, ja ymmärrän, että tätä halutaan nyt sitten helpottaa näiden Kela-korvausten kautta. Mutta siinäkin olisi ollut varmaan silloin syytä toimia niin, että ne ovat aidosti kaikkien saatavilla. Nythän hallitus todella rajasi itselliset naiset ja myös naisparit näiden hedelmöityshoitojen ulkopuolelle.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Toinen paikka, missä näille Kela-korvauksille varmasti on tarvetta, liittyy esimerkiksi näihin gynekologipalveluihin, joista esitys ollaan täällä jo itse asiassa käsitelty, ja siinä näitä parannetaan.

Sitten ehkä se yleisin tapaus, jossa julkisten palveluiden osalta on kapeikkoja ja johon näitä Kela-korvauksia on käytetty, on sitten esimerkiksi hammaslääkäripalveluiden osalta.

Mutta sitten kun tätä koko isoa kokonaisuutta katsoo, kun puhutaan näistä Kela-korvauksista, niin tämän vuoden budjettikirjassa, jos muistan oikein, kokonaissumma on tuomoinen 210 miljoonaa, mitä käytetään siis näihin yleislääkäripalkkioihin ja hammaslääkäripalkkioihin. Vaikka nämä tietyt kapeikot sieltä hoidettaisiin, niin silti väitän, että suurin osa tästä summasta voitaisiin sieltä säästää ja enemmänkin helpottaa sitten hyvinvointialueiden tilannetta, jotta julkisella puolella tosiasiallisesti pystyttäisiin näitä palveluita toimittamaan. Se olisi järkevämpi suunta, koska jo nyt on tiedossa se, että kun esimerkiksi viime vuoden osalta näitä Kela-korvauksia on nostettu, niin ne ovat enemmänkin siirtyneet sinne hintoihin eivätkä niinkään siihen, että käyttäjämäärät olisivat kasvaneet ja jonot julkiselta puolelta olisivat helpottaneet. Sen takia toivon, että tähän kokonaisuuteen käytettäisiin vielä enemmän huomiota.

No, sitten vielä viimeinen huomio todella näihin kasvutoimenpiteisiin, joista täällä on paljon keskusteltu. Panin kyllä merkille, että täällä useampi hallituspuolueen edustaja todella totesi, että odottakaa vaan sitä puoliväliriihtä, kyllä sieltä tulee sitten päräyttäviä kasvutoimia, joita sopii sitten hämmästellä. Todella toivon, että näin käy, mutta koska tässä Suomen tilanne on ollut jo viimeiset vuodetkin erittäin haastava, niin tässä olisin todella toivonut, että hallitus nyt ei pimittäisi näitäkään toimenpiteitä vaan kertoisi ne avoimesti. Sillä olisi valtava luottamusta nostava vaikutus, mikäli meillä tiedettäisiin, mitä on tulossa, koska sitä meillä elinkeinoelämäkin kyllä todella tarvitsee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.46 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Olen noissa edellä pitämässäni puheenvuoroissa ottanut jo aika laajasti kantaa tähän pääasiaan, joka tässä lisätalousarviossa on, eli Ukrainan tuen kasvattamiseen ja todennut, kuinka tärkeää on, että se yksimielisesti täällä hyväksytään, ja myös siihen seuraavaksi suurimpaan asiaan tässä eli tekniseen muutokseen verotulokertymissä, joka nyt lisätalousarviossa myös tehdään, oikaistaan niitä kertymääräviä.

Mutta sitten täällä on pienempänä asiana tämä Kela-korvauksien lisäys, jossa hedelmöityshoidot tuodaan Kela-korvauksien piiriin. Se on pieni summa, mutta se on herättänyt täällä keskustelua kahdessakin merkityksessä.

Ensinnäkin siinä, onko järkevää, että hedelmöityshoidot ovat Kela-korvauksen piirissä. Minusta on. Se on hyvä, että ne palautetaan. Suomi tarvitsee lisää lapsia ja vauvoja. Meidän pitää rakentaa maata, johon kaikki lapset ovat tervetulleita ja jokaisen perheen lapsilukutoive voisi toteutua. Meidän pitää luoda sellainen maa, jossa ilmapiiri on lapsimyönteinen, niin että meidän nuoret uskaltaisivat perheellistyä ja he ajattelisivat, että Suomi on maa, jossa lapsilla on hyvä olla. Ja näinhän tämä muuten on, näin tämä on.

Tässä yhteydessä on herättänyt keskustelua se, että nyt Kela-korvausta ei uloteta itsellisiin naisiin tai naispareihin, siis hedelmöityshoitojen Kela-korvausta. Tähänhän otti kantaa yhdenvertaisuusnäkökulmasta myös perustuslakivaliokunta, joka totesi, että tämä hallituksen esitys ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Minä rohkenen olla tässä kyllä tuke-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

massa hallituksen esitystä. Minusta tähän sisältyy myös... Yhtään väheksymättä mitään perheitä — kaikki, jotka tekevät kasvatustyötä, tekevät arvokasta työtä, ja erilaisissa perheissä lapset voivat saada hyvää kasvatusta ja rakkautta osakseen, läheisyyttä ja huolenpitoa, niin kuin pitääkin — silti mieleeni tulee marraskuun lopulta Maaseudun Tulevaisuudessa erittäin kokeneen lastenpsykiatrin Jari Sinkkosen haastattelu, jossa hän toteaa aika rohkeasti seuraavasti: perinteinen ydinperhe on lapsille keskimäärin paras kasvuympäristö, siis sellainen, jossa on äiti ja isä. Tämähän ei tarkoita sitä, niin kuin äsken totesin, etteikö muunkinlaisissa perheissä voisi saada hyvää kasvatusta ja rakkautta ja läheisyyttä, mutta monesti myös kohtaa ihmisten palautteen, jossa todetaan vähän niin kuin kiusallisesti, että perheet kokevat, että jos ollaan tällainen perinteinen ydinperhe, niin tänä päivänä se ei saa riittävästi arvostusta. Siksi haluan sanoa suoraan, että minä ajattelen samalla tavalla kuin tämä lastenpsykiatri Sinkkonen. Siis lähtökohtana keskimäärin — se ei tarkoita sitä, etteikö sielläkin voisi olla ongelmia, ja varmasti monessa on — se on varmasti paras ratkaisu, että lapsella voisi olla sekä äiti että isä.

Näin itse ajattelen, ja tämä ajattelutapa osittain heijastuu siihen, että olen myös tukemassa sitä ratkaisua — kun yhteiskunta miettii, mihin käytämme niitä vähäiä rahojamme — että silloin jos puhutaan näistä hedelmöityshoidoista, niin se raja-alue olisi tämäläppinen, mitä hallitus nyt on tekemässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

15.50 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Vielä muutama sana Ukrainasta.

Näyttää siltä, että minuutti minuutilta tulee huonoja uutisia liittyen Ukrainan tilanteeseen, liittyen ennen kaikkea siihen, miten Yhdysvallat suhtautuu. Senhän me tiedämme, miten Venäjä suhtautuu — se haluaa miehittää koko maan ja lopettaa Ukrainan olemassaolon aidosti itsenäisenä valtiona ja Ukrainan kansan olemassaolon aidosti itsenäisenä kansakuntana — mutta nämä viimeiset uutiset lisäävät huolta Yhdysvaltojen suhtautumisesta. Niillä tarkoitan nyt Moskovasta tulleita uutisia, joissa Kremlin puhemies on korostanut presidenttien Trump ja Putin keskinäistä ymmärrystä ja luottamusta, ja tarkoitan Washingtonista tulleita uutisia, joiden mukaan Yhdysvallat olisi lopettamassa sen toiminnan, jossa pyritään jäljittämään Venäjän Ukrainasta kaappaamia lapsia.

Pakko sanoa lopuksi tästä Ukraina-asiasta tällä erää, että presidentti Trumpin politiikka suhteessa Ukrainaan ja Ukrainan kansaan näyttää olevan hyvin julmaa. Toivon, että olen arvioissani väärässä ja että ihan lähiaikoina Yhdysvallat lähtisi painostamaan Venäjää tulitaukoon. Painostuksen keinoja on monia. Talouspakotteet ovat yksi keino, eli niiden kirittäminen on yksi keino, ja aseellisen tuen lisääminen Ukrainalle olisi Yhdysvalloilta varmasti tehokas keino painostaa Venäjää Yhdysvaltojen ja Ukrainan kanssa alustavasti sopimaan tulitaukoon.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä lisäbudjetissa on kyse myös Kela-korvauksista, ja eikö hän se päivän kotimainen, siis kotimaan politiikkaan liittyvä, pääuutinen ole se, että demarit täällä äänestivät Kela-korvausten korottamisen puolesta eli siltä osin korottamisen puolesta, että ollaan toukokuun alusta korvaamassa korkeammilla Kela-korvauksilla eräitä sellaisia erityislääkäripalveluita, joita on hyvin vaikea julkiselta sektorilta saada. Kyse ei ole pelkästään lääkäreistä vaan myös eräistä muista palveluista. Esimerkkinä tästä voi mainita gynekologipalvelut. Tämähän on erinomainen asia, että demarit näköjään ovat nyt kääntä-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

neet kelkkansa suhteessa Kela-korvauksiin ja äänestivät jokin aika sitten tässä salissa näiden korotusten puolesta. Pitää toivoa, että kun tänne tulee myöhemmin esitys, jolla toteutetaan tämä yli 65-vuotiaiden mahdollisuus valita yleislääkäri yksityiseltä puolelta tai julkiselta puolelta samalla hinnalla, niin tämäkin uudistus saa demareiden tuen. Siinähan on kyse kokeilusta, ja totta kai kokeilun myötä tulee kokemuksia — tulee hyviä kokemuksia, tulee huonoja kokemuksia — ja sitten näiden kokemusten valossa järjestelmää pitää kehittää.

Pitää sanoa, että tämä demareiden kritiikki, tai suoraan sanottuna vaalipropaganda, näiden Kela-korvausten ympärillä on aivan pöyristyttävää. Annetaan ymmärtää, että hallitus on antamassa kaikki rahat sinne Kela-korvauksiin ja hylkäämässä hyvinvointialueet. — Aikaa tässä on nyt hyvin vähän, mutta sanon tämän, jotta nyt nämä luvut ymmärrettäisiin. — Tänä neljänä vuotena, siis tällä vaalikaudella, Kela-korvauksiin laitetaan veronmaksajien rahaa 335 miljoonaa, siis neljässä vuodessa yhteensä. Samanaikaisesti hyvinvointialueille laitetaan yli sata miljardia euroa rahaa. Ja tiedätekö? Se on ihan oikein. Hyvinvointialueille kuuluu meidän sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen — tuottaminen on sitten vähän eri asia, mutta niille kuuluu järjestäminen. Se on ihan oikein, että ne saavat aivan, aivan, aivan eri summia kuin mitä saavat Kela-korvausten kautta yksityissektorin potilaat. Mutta miten kehdataan väittää, että tämä hallitus on tehnyt arvovalinnan Kela-korvausten eli yksityissektorin potilaiden puolesta, kun luvut ovat tällaiset? Pelkästään tänä vuonna, [Puhemies koputtaa] 2025, hyvinvointialueet saavat, siis tänä vuonna, 2 200 miljoonaa lisää verrattuna viime vuoteen, [Puhemies koputtaa] ja koko neljän vuoden aikana Kela-korvauksiin laitetaan veronmaksajien rahaa 335 miljoonaa. Pöyristyttävää tämä vaalipropaganda, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että ihmiset vähän pystyisivät näitä lukuja vertaamaan ja saamaan oikeamman kuvan hallituksen politiikasta kuin mitä demaripropagandasta saa ymmärtää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.56 Jouni Ovaska kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! On mielenkiintoista kuunnella edustaja Zyskowiczin vahvaa propagandapuheenvuoroa demareihin kohdistettuna. En tiedä, onko se Zyskowiczin vai jonkun muun ansiota, että myös Helsingin Sanomat kirjoitti tästä SDP:n mielenmuutoksesta tänään isoin otsikoin. Jonkun propaganda on mennyt perille. Vastaavasti siellä oli mennyt perille myös se, että Kela-korvausten suurentaminen ja laajentaminen on tietysti kokoomuksen pitkäaikainen tavoite, mikä silloin aikaisemmin on ehkä kaatunut joissakin hallituksissa. Muistan, kun silloin Sipilän kaudella tätä laajaa valinnanvapautta kokoomus ajoi voimakkaasti läpi, mutta sen keskusta ja asiantuntijat tyrmäsivät. Mutta katson, että Kela-korvauksista — tästä nyt aikaisemmin puhuttiin — nämä hedelmöityshoitojen sosiaaliset syyt olisi syytä jatkovalmistella ja katsoa niin, että niitä voitaisiin laajentaa.

Toinen asia, arvoisa puhemies, mihin tämä lisätalousarvio liittyy vahvasti, on tietysti tämä Ukrainan tukeminen. Mehän saimme nyt ikäviä uutisia siitä, että tämä Kaja Kallaksen 40 miljardin paketti näyttää kaatuvan, mutta sieltä varmasti tulee nyt erilaisia malleja, joilla sitten mietitään, miten Ukrainaa voidaan toisaalta tukea ja miten eurooppalaiset voivat omaa puolustusteollisuuttaan entisestään parantaa ja vahvistaa. Vähän nyt asettavat kyllä miettimään pääministerin viimeviikkoiset puheet, joissa hän ylisti Espanjan pääministeriä vierailusta ja lupauksista siitä, miten Espanja sitoutuu myöskin Ukrainan tukemi-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

seen, kun nyt uutiset kertovat, että nimenomaan Espanjan suunnalta ja muutamasta muusta maasta on tullut kielteinen kanta tähän pakettiin. Että mitä siellä sitten tosiasiaa on sovittu, ja millä mielillä ne etelän valtiot ovat Ukrainaa tukemassa? Me tarvitsemme heidät vahvasti tähän työhön mukaan, se on aivan selvä.

Meidän pitää tässä talossa varautua siihen, että näitä esityksiä tulee, ja meidän puolustusvoimat ja puolustusministeriö silloin myöskin tulevat budjettiaan varmasti kasvattamaan. Mutta uskon, että oppositio vahvasti tukee sitä työtä, mitä hallitus tekee sen edestä, että Ukraina saa kaiken tarvittavan tuen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

15.58 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa herra puhemies! Pakko myöntää, että minulle ei kuulu mitään kunniaa siitä, että Helsingin Sanomat on kertonut demareiden kelkankäännöksestä suhtautumisessa Kela-korvausten korottamiseen tai Kela-korvauksien käyttämiseen. Se on hieno asia, että he ovat tällaisen uuden arvion tehneet — vielä kun ehtisivät korjaamaan sieltä omilta puolueen verkkosivuilta ne julmat säkeet, mitä siellä koko Kela-korvausjärjestelmää kohtaan esitetään. Kyllä Helsingin Sanomat on tämän uutisen ilmeisesti valppaiden toimittajiensa ansiosta laittanut.

Mitä tulee edustaja Ovaskan puheenvuoroon muuten, niin on pakko sanoa, että kyllä keskustakin tämän Kela-korvauspopulismien ja Kela-korvauspropagandan hyvin hallitsee. Nimittäin tästä ei ole montaakaan päivää, kun joku keskustan johtohenkilöistä, tai puolue puolueena, käytti sellaista ilmaisua, että Kela-korvauksiin ”lapioidaan veronmaksajien rahaa”. No, kun äsken kerroin, että neljässä vuodessa Kela-korvauksia annetaan 335 miljoonaa ja hyvinvointialueille 100 000 miljoonaa, niin en tiedä, mikä olisi se riittävän iso väline, jolla voisi kuvata sitä hyvinvointialueille annettavaa rahasummaa, jos kerta tämä Kela-korvauksiin laitettava 335 miljoonaa olisi joku ”lapioidamisen” kohde. En tunne niitä kaikkia maaseudun työvälineitä ja kuormureita, mutta olisiko tuommoinen mahtavan suuri kauhakuormaaja se, millä voitaisiin sitten kertoa, kuinka paljon laitetaan hyvinvointialueille rahaa? Ja kuten äsken sanoin, se on ihan oikein. Ei näitä lukuja pidäkään verrata niin, että kummalle enemmän. Totta kai hyvinvointialueille annetaan satoja kertoja enemmän, koska siellähän se meidän sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu on ja Kela-korvausten kautta toteutettavat asiat ovat täydennyksiä.

Ja itse asiassa ainakin minulle on jäänyt epäselväksi myös keskustan kanta tähän 65 vuotta täyttäneiden kokeiluun, joka on tarkoitus loppuvuodesta aloittaa. Toivottavasti edustaja Ovaskan hyvällä opastuksella keskusta ottaa myönteisen kannan. Tuolla kun olen kiertänyt, olen huomannut, että ainakin keskustan äänestäjät, varsinkin ne 65 vuotta täyttäneet äänestäjät, ovat ottaneet tähän kokeiluun hyvin myönteisen kannan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.01 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! On ylipäättään tärkeää, että valtioneuvosto turvaa hyvinvointialueille riittävän rahoituksen palvelujen kehittämiseksi myös niin, että esimerkiksi gynekologisia palveluita olisi paremmin saatavilla myöskin julkisella puolella.

Julkisessa perusterveydenhuollossa naistentautien, synnytysten ja erikoislääkärien palveluja ei ole kattavasti saatavilla, ja yksityiset palvelut täydentävät perusterveydenhuollon

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

ja erikoissairaanhoidon palveluita. On ylipäänsä tärkeää edistää potilaiden mahdollisuuksia päästä gynekologipalvelujen piiriin ja nopeuttaa oireisten potilaiden hoidon aloittamista. Myös julkisessa terveydenhuollossa palvelujen yhdenvertaisemman saavutettavuuden kannalta on yksityisessä terveydenhuollossa toimivien gynekologien palkkiotaksan korottamisen rinnalla vahvistettava julkisen perusterveydenhuollon osaamista ja resursseja gynekologisten sairauksien hoidossa.

Tämä Kela-korvausten muutos, sairausvakuutuslain muuttaminen, että naistentautien ja synnytysten erikoislääkärien hoito korvataan korkeamman erikoistaksan perusteella ja että suuhygienistin ja fysioterapeutin käynnit ovat korvattavia ilman lähetettä... Suun terveydenhuollon ja parodontologian korvausten lisärahoitus on kannatettava. Suun terveydenhuollossa julkisen jonot ovat pitkät ja asiakkaan maksuosuus on korkea, joten yksityisiä toimijoita tarvitaan. Hampaiden kiinnityskudossairaudet ovat alihoidettuja mutta hyvin yleisiä, joten niiden korkeampi korvaus on siltä osin perusteltu. Tavoitteena on parantaa perusterveydenhuollon saatavuutta, siirtää painopiste ennaltaehkäisevään hoitoon ja edistää työnjakoa eri ammattiryhmien välillä ja lisätä valinnanvapautta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.03 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! En ota sen enempää kantaa maatalouden työkoneluihin, mutta tässä vaikuttaa vähän siltä, että tilat, jolla on jo koneet ja traktorit kunnossa, saavat lisää rahaa, ja sitten niiltä, jotka sillä vanhalla Massey Fergusonilla ajavat, viedään loputkin. Tässä on vähän sama hyvinvointialueiden kanssa nyt, eli hyvinvointialueet ovat rahapulassa, ja sitten yksityiset palvelutuottajat vetävät hillot välistä.

Ja mitä tulee sitten 65 vuotta täyttäneisiin ja sen iän ylittäneisiin, niin täytyy edustajalle todeta vielä, että siinä on paljon avoimia kysymyksiä. Lääkäriliittohan on pitänyt sitä erittäin huonona ratkaisuna, erityisesti siitä syystä, että ongelmana on, miten se hoidon jatkuvuus turvataan. Onhan hienoa päästä yksityislääkärille ja saada se edullisesti, mutta sitten jatkohoidot ovatkin suurempi kysymys ja se, kuka ne maksaa ja kuka kuittaa sitten sen hoidopolun loppuun. Siksi en voi vielä antaa ohjetta keskustalaisille tuolla kentällä siitä, pitääkö nyt uskoa edustaja Zyskowiecziä ja kokoomusta vai pitääkö uskoa Lääkäriliittoa ja alan ammattilaisia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

16.05 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minusta on ilmiselvää, että tässä nähdään tämä kokoomuksen pitkäaikaisten haaveiden toteutuminen. Silloin Sipilän kaudella yritettiin yhdessä kovasti tehdä sote-uudistusta, mutta sehän kaatui sitten perustuslakiin sen takia, koska yksityistäminen meni vähän liian pitkälle, ja nyt tämä sama haave näkyy näissä Kela-korvausten paisuttamisissa.

Olen nyt tutustunut esimerkiksi tähän yli 65-vuotiaiden Kela-korvausmalliin, ja se on erikoista, että samaan aikaan kokoomus ja hallitus ajavat omalääkärimallia ja sitten toisaalta on yli 65-vuotiaiden tukeminen yksityiselle. Nämähän ovat aivan ristiriidassa keskenään. Eli kun Kela-korvauksilla yli 65-vuotiaat pääsevät pari kertaa sinne yksityiselle lääkärille, niin se ajaa sieltä julkiselta puolelta näitä lääkäreitä, niitä mahdollisia omalääkäreitä, pois sinne yksityiselle puolelle. Sitten tässä on myös esimerkiksi se hoidon jatkuvuus, joka on omalääkärimallissa se ydinasia, joka turvaa sen — esimerkiksi Norjasta siitä on hy-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

viä esimerkkejä — eli hoidon jatkuvuus on juuri ydintä siinä omalääkärimallissa. Kun lääkäri tietää potilaan taustat, ehkä perheen, niin siinä säästetään aikaa ja resursseja, kun sitten hoidetaan näitä ihmisiä. Tällä yli 65-vuotiaiden mallillahan ei ole mitään tekemistä sen hoidon jatkuvuuden kanssa. Pari kertaa siellä yksityisellä puolella voi sitten käydä, kun pitäisi hoitaa järjestelmällisesti, pitkäjänteisesti näitä ihmisiä.

Sitten vielä yksi kysymys tästä 65 vuoden ikäraja: mistä se on tullut? Eihän sairastavuus ole sidoksissa siihen, minkä ikäinen ihminen on. Tästä on kyllä ihan ammattilaisilta asiantuntijalausuntoja saatavilla. En usko, että kauhean moni, joka esimerkiksi omalääkärimallin hyvin tuntee ja ymmärtää, minkä takia se on hyvä asia, kannattaisi tätä. Tässä on jotkut muut tarkoitukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

16.07 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Ovaska taisi sanoa, että hyvinvointialueilta viedään loputkin, vähän niin kuin tuhkatkin pesästä. No, tämä on juuri sitä väärää tietoa, mitä nyt vaalien alla tuolla levitetään. Sanon nyt taas kerran, että pelkästään tänä vuonna hyvinvointialueet saavat käyttöönsä 2 200 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna, [Jouni Ovaskan välihuuto] eli todellakaan sieltä ei viedä loppujakin. Enhän minä tietystikään sitä kiistä, että hyvinvointialueet ovat vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, mutta se on merkinnyt myös sitä, monien ikävien päätösten ohella, että toimintaa on aika lailla kehitetty eri hyvinvointialueilla. On paljon hyviä kokemuksia siitä, miten toimintoja on kehitetty, mistä potilas, asiakas, on hyötynyt mutta myös hyvinvointialueen talous on hyötynyt.

En kiistä myöskään sitä, että tämä yli 65-vuotiaiden pääsy yksityislääkärille samalla hinnalla kuin julkiselle on vasta luonnosvaiheessa ja että tähän varmasti liittyy paljon avoimia kysymyksiä ja haasteitakin muun muassa liittyen tähän hoidon jatkuvuuteen. Niinpä tämä, mitä hallitus ajaa, on kokeilu, ja sen kokeilun kuluessa saadaan sitten erilaisia kokemuksia, tietoa, ja voidaan ottaa ne huomioon, jos halutaan sitä samankaltaista mallia jatkaa.

Sanoitte, että tämä on täysin ristiriidassa omalääkäriajattelun kanssa. Itsekin tietysti näen omalääkärijärjestelmässä niitä hyviä puolia, mitä edustaja Kosonenkin täällä toi esiin. Pakko myöntää, etten tunne riittävästi näitä yksityiskohtia, mutta huomasin, että sellainen kiistaton asiantuntija kuin HUSin Lasse Lehtonen oli omalääkärijärjestelmään suositellut Tanskan mallia, joka — näin ymmärsin — perustuu kokonaan ammatinharjoittajamalliin eli tässä mielessä, voisi sanoa, yksityissektorin tuottamaan perusterveydenhuoltoon. Mutta en lähde tästä mitään väittämään, kun en paremmin asiaa tunne. Toivon, että sosiaali- ja terveysvaliokunta perehtyy, kun näitä asioita käsitellään, myös siihen, miten nämä hoidon jatkuvuusongelmat esimerkiksi siellä Tanskassa on ratkaistu.

Ja lopuksi vielä: Mistä tämä 65 vuotta? Monet ihmiset jäävät niinä aikoina eläkkeelle ja eivät ole sen jälkeen työterveyshuollon piirissä, ja samanaikaisesti terveysmurheet eivät yleensä vähene. Se mielestäni aika hyvin selittää, mistä tämä ikäraja tulee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

16.11 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Omalääkärimallissahan on erilaisia toteutustapoja, ja juuri tämä ammatinharjoittajamalli on yksi vaihtoehto, mutta senhän pitää olla kuitenkin julkisen kautta ohjattua, niin kuin tietysti tämä sote-uudistus velvoittaa.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Meillä Etelä-Savossa on ikääntyneille omalääkärit tällä hetkellä olleet — siitä on erittäin hyviä kokemuksia — ja nimenomaan julkisten palveluiden, Eloisan, kautta. Tämä varmasti riippuu myös siitä, millä tavalla on sitten näitä lääkäreitä tarjolla. Me ollaan hyvin erilaisia Suomessa, eri puolilla on erilaista tarjontaa ja erilainen saatavuus. Esimerkiksi Länsi-Uudellamaallahan pilotoidaan nyt tätä ammatinharjoittajamallia tässä omalääkärikokeilussa. Eli sieltä varmasti nähdään sitten näitä esimerkkejä, ja se on sillä tavalla yksi mahdollinen.

Vielä sitten menen tähän lisätalousarvioon ja näihin lausumiin ja Kela-korvauksiin siinä mielessä, että itse kyllä katson, että kun kuitenkin tämä sairausvakuutuslaki, joka oli nyt tässä avattuna, olisi mahdollistanut naisparien hedelmällisyyshoidot ja myös itsellisten naisten hedelmällisyyshoidot, niin tämä olisi pitänyt nyt samalla tässä hoitaa. Minusta tämä ei ole järkevää lainsäädäntöä tällä hetkellä Suomessa, jossa syntyvyys on muutenkin erittäin matala. Kaikkien keinojen pitää olla käytössä, että syntyvyys saadaan nousuun. Tätä hieman ihmettelen kyllä hallitukselta, että ei ollut tällainen kokonaisnäkemys siten mukana ollenkaan tässä Kela-korvausten suhteen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Lakialoite laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 37/2024 vp Pia Hiltunen sd

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hiltunen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.13 Pia Hiltunen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies ja arvoiset kollegat! Esittelen nyt lakialoitteen laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Päiväkodeissa ja kouluissa voi tulla poikkeustilanteita, joissa opettajat voivat joutua kohtaamaan aggressiivista ja vaarallista käyttäytymistä. Näissä tilanteissa opettajalla tulisi olla oikeus käyttää kohtuullisia rajoitustoimenpiteitä käyttäytymisen hillitsemiseksi. Fyysisestä rajoittamisesta kiinnipitämällä tulisi säätää varhaiskasvatuslaissa ja perusopetuslaissa. Lapsella on oikeus turvalliseen kasvu- ja oppimisympäristöön niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessakin. Turvallisuudesta vastaavat opettajat ja rehtori tai päiväkodinjohtaja. Koulussa voidaan käyttää vain perusopetuslaissa säädettyjä puuttumis-, kurinpito- ja turvaamistoimia. Varhaiskasvatuslaissa ei ole vastaavaa sääntelyä.

Tilanteissa, joissa lapsi käyttäytyy aggressiivisesti tai vaarallisesti, välttämättömien voimakeinojen käyttö perustuu pääsääntöisesti rikoslakiin. Oppilaan fyysisestä rauhoittamisesta kiinnipitämällä ei ole säädetty perusopetuslaissa eikä varhaiskasvatuslaissa. Perusopetuksien rajoittaminen voi tulla yksittäistapauksissa kyseeseen ainoastaan rikoslaissa säädettyinä hätävarjeluna tai pakkotilanteissa sallittuna tekona silloin, kun vähemmän rajoitta-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

vat toimet eivät tule kysymykseen. Välttämätön voimankäyttö on mahdollista myös perusopetuslain mukaisesti silloin, kun opetusta häiritsevä tai turvallisuutta vaarantava oppilas poistetaan opetustilasta, koulun tilaisuudesta tai koulun alueelta tai kun oppilaalta otetaan haltuun turvallisuutta vaarantava tai häiritsemiseen käytettävä esine tai aine. Varhaiskasvatuslaissa ei ole vastaavaa sääntelyä.

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin taatakseen, että kurinpito kouluissa tapahtuu tavalla, joka on lapsen ihmisarvon mukaista ja sopusoinnussa tämän yleissopimuksen kanssa. Sopimusvaltiot takaavat artiklan nojalla, että lasta ei kiduteta eikä kohdella tai rangaista julmalla, epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla. YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentissa on tunnistettu poikkeustilanteet, joissa opettajat ja muut henkilöt, kuten lasten parissa laitoksissa ja lakia rikkoneiden lasten parissa työskentelevät henkilöt, voivat joutua kohtaamaan vaarallista käyttäytymistä, joka oikeuttaa käyttämään kohtuullisia rajoitustoimenpiteitä käyttäytymisen hillitsemiseksi. Tässäkin on selkeä ero lapsen ja muiden suojelemiseksi tarvittavan voimankäytön ja rangaistustarkoituksellisen voimankäytön välillä. Tarvittavan voimankäytön on oltava kaikissa tilanteissa mahdollisimman vähäistä ja lyhytkestoista. Yleiskommentissa on myös todettu, että lisäksi tarvitaan yksityiskohtaista ohjeistusta ja koulutusta sekä rajoitustoimenpiteisiin turvaamisen minimoimiseksi että sen varmistamiseksi, että käytettävät menetelmät ovat turvallisia ja oikeasuhtaisia tilanteeseen nähden ja ettei niihin sisälly tarkoituksellista kivun aiheuttamista hillitsemiskeinona.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on tarve selkeyttää nykytilannetta. Jo nyt työnantaja järjestää koulutusta päiväkotien ja koulujen henkilökunnalle turvallisesta fyysisestä rajoittamisesta. Fyysinen rajoittaminen tarkoittaa toimenpiteitä, joilla turvallisesti rajoitetaan ja ehkäistään riehuvan ihmisen liikkeitä. On selvää, että päiväkodeissa ja kouluissa on poikkeustilanteita, joissa rehtorilla ja opettajalla tulisi olla oikeus rauhoittaa oppilas fyysisesti rajoittamalla oppilasta oman tai muiden oppilaiden tai koulun henkilökunnan turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vähemmän rajoittavat toimet eivät tule kysymykseen.

Myös apulaisoikeusasiamies on ratkaisussaan todennut, että oppilaiden oikeusturvan toteutumiseksi on välttämätöntä, että asiasta säädetään nimenomaan laissa. Näin ollen, jos lapsi käytöksellään aiheuttaa välitöntä vaaraa omalle tai toisen turvallisuudelle tai uhkaa välittömästi vahingoittaa toisen omaisuutta, on päiväkodinjohtajalla tai opettajalla oikeus rajoittaa oppilasta fyysisesti kiinnipitämällä tai vastaavalla tavalla vahingon estämiseksi. Toimenpide on toteutettava tavalla, jota voidaan pitää puolustettavana lapsen ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Fyysinen rajoittaminen pitää lopettaa heti, kun se ei enää ole välttämätöntä. Fyysiseen rajoittamiseen turvautuneen päiväkodinjohtajan tai opettajan tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta varhaiskasvatuksen järjestäjälle.

Tässäpä esittelypuheenvuoro. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.18 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Meidän poliitikkojen tärkein tehtävä on varmistaa, että jokainen lapsi saa kasvaa ja kehittyä turvallisessa ympäristössä. Varhaiskasvatus on paitsi oppimisen myös perusturvallisuuden rakentamisen aikaa. Se on vaihe, jossa lapsi oppii luottamaan ympäristöönsä, aikuisiin ja toisiin lapsiin. Välillä kui-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

tenkin on tilanteita, joissa lapsi voi käyttäytyä arvaamattomasti ja asettaa itsensä tai muut vaaraan. Tällöin aikuisen on voitava toimia selkein ja turvallisin ohjein. Varhaiskasvatuksessa ei ole nyt kyllin selkeitä säännöksiä tilanteisiin, joissa lapsen tai muiden turvallisuus on uhattuna. Tämä epäselvyys jättää henkilöstön hankalaan asemaan. Edustaja Hiltusen lakialoite tuo kaivattua selkeyttä asiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Varhaislapsuuden turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää. Lakiesityksessä kyse ei ole voimankäytön lisäämisestä vaan vastuullisesta toiminnasta, jossa lapsen turvallisuus on etusijalla. Fyysinen rajoittaminen on aina viimesijaisiin keino — sitä käytetään vain, jos muut keinot eivät riitä. Sen on oltava lyhytkestoista ja tilannekohtaisesti arvioitua. Sen tarkoitus ei ole rangaista vaan suojata. Jokainen lapsi ansaitsee turvallisen kasvuympäristön, ja jokainen varhaiskasvatuksen ammattilainen ansaitsee työkalut ja selkeät raamit, joiden puitteissa toimia vastuullisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus on jokaisen lapsen perusoikeus. Jokaisella varhaiskasvatuksen ammattilaisella on oltava selkeät toimintamallit, joiden mukaan puuttua turvattomuuteen. Tämä lakialoite ei muuta kasvatuksen periaatteita. Se tuo lapsille ja henkilöstölle turvaa. Kannatan lakialoitetta, ja toivon sen pikaista etenemistä. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.20 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hiltunen luokanopettajana ja kasvatustieteen maisterina tuntee varmasti tämän asian erittäin hyvin, ja luotan hänen asiantuntemukseensa liittyen lakialoitteeseen laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Päiväkodeissa ja kouluissa voi tulla poikkeustilanteita, joissa opettajat voivat joutua kohtaamaan aggressiivista ja vaarallistakin käyttäytymistä, joten tämä lakialoite sinällään on varmasti paikallaan ja ajan hengen mukainen. Meidän on vain tässä ajassa huomioitava ne asiat, millä me saadaan vielä paremmin turvattua meidän lasten ja nuorten niin varhaiskasvatuksessa olemista kuin sitten kouluissakin olemista. Toki nämä toimet ovat tärkeitä, ja tietysti äärimmäisen tärkeitä, kuten tiedetään, ovat myös nämä ennaltaehkäisevät toimet, mitkä liittyvät lasten ja nuorten tulevaisuuteen niin varhaiskasvatuksessa kuin kouluissa ja sitten myös siellä perheoloissakin. Eli nekin, nimenomaan ne ennaltaehkäisevät toimet, kannattaa huomioida sitten kaikessa päätöksenteossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

16.21 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään käsittelyssä on kaksi edustaja Hiltusen tekemää lakialoitetta, joiden tavoitteena on parantaa peruskoulujen ja varhaiskasvatuksen turvallisuutta sekä antaa opettajille ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalle selkeät, lainmukaiset työkalut puuttua tilanteisiin, joissa lapsen tai oppilaan käytös aiheuttaa välitöntä vaaraa hänelle itselleen, muille tai omaisuudelle. Koska lakialoitteet ovat sisällöllisesti samansuuntaiset, niin käsittelen niitä tässä yhdessä.

Arvoisa rouva puhemies! Itse olen toiminut lähes 20 vuoden ajan koulupoliisina ennen kansanedustajan tehtäviä, ja voin omasta kokemuksestani sanoa, että fyysinen väkivalta on yhä näkyvämpää alakouluikäisten keskuudessa ja jopa päiväkotikäisten joukossa kouluissa ja päiväkodeissa. Ei siis ole harvinaista, että henkilökunta niin kouluissa kuin päivä-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

kodeissa joutuu kokemaan fyysistä väkivaltaa kuten myös toiset lapset: puremista, potkimista, lyömistä, raapimista ja esineiden heittelyä. Oulussa opetushenkilöstöllä on käytössä puruhihoja ja kevyesti panssaroituja turvatakkeja väkivaltatilanteiden vahinkojen ehkäisemiseksi. Näin tämä itse ongelma ei ratkea, vaan on oltava riittävät työkalut näihin ongelmiin puuttumiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisena ja koulupoliisina katsoen on mielestäni selvää, että nykyiset keinot eivät riitä tukemaan opettajia ja varhaiskasvatuksen henkilökuntaa riittävästi häiriökäyttäytymisen hallinnassa, mikä on heikentänyt työrauhaa ja lisännyt turvattomuutta. Kun koulusta ja oppilaiden häiriökäyttäytymisestä puhutaan, ei voi myöskään unohtaa perheiden kasvatusvastuuta ja -velvollisuutta. Perheissä tulisikin tarkkaan katsoa, että lasten ja nuorten arkirutiinit, nukkuminen ja syöminen ovat kunnossa. Lähtökohtaisen tehtävänjaon perheiden ja koulun välillä tulee olla se, että perhe kasvattaa ja koulu opettaa.

Arvoisa puhemies! Opetuksen on tapahduttava turvallisessa ympäristössä, ja henkilökunnalla on oltava tarvittavat keinot tämän takaamiseksi jokaiselle oppilaalle ja myös itselleen. Näitä lasten aggressiivisia välikohtauksia tapahtuu lähes viikoittain, jopa useammin. Opettajia kuormittavan byrokratian välttämiseksi tulisi mielestäni kirjallinen raportointivelvollisuus olla vain vakavimmissa tilanteissa. Toki huoltajille tulee aina ilmoittaa tapahtuneesta välikohtauksesta.

Lopuksi totean, että hallitus tekee jo työtä oppimisrauhan eteen esimerkiksi oppimisen tuen uudistuksen sekä kännykänkäytön rajoitusten kautta, mutta niiden ohella näitä lakiesityksiä on vaikea olla tukematta. Kannatan näitä lakialoitteita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

16.24 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä puheenvuoroista edustajille.

Oikeastaan tämän lain ajatus ei ole siinä, että tämä pelastaisi jotenkin nykytilannetta varsinaisesti vaan vähän niin kuin antaisi selkänöjää, kuten esimerkiksi tämä mobiililaitteista säädetty laki. Olisi tavallaan oikein, että näistä kiinniottotilanteista, koska niitä siellä arjessa väistämättä tulee — jokainen kouluarjessa työskennellyt sen tietää — olisi säädetty silloin siellä varhaiskasvatuslaissa ja perusopetuslaissa. Nythän siitä on ainoastaan siellä rikoslaissa säädettyä. Tämän tarkoitushan on näin ollen tosissaankin turvata, ei rangaista, eli on tilanteita, jolloin lapsi voi olla vaaraksi itselleen, muille, aikuisille ja niin edelleen, ja silloin tarvitaan fyysistä kiinnipitoa. Tässä ideana on turvata lapsen oikeus siihen, että se on kohtuullista ja vain välttämätöntä ja viimesijaista, kuten täällä salissa nousikin jo esille.

Mutta kaiken kaikkiaanhan tilanne tällä hetkellä on kuitenkin se, että meillä on monenlaisia tuentarpeita. Meillä on oppilailla käyttäytymisen haasteita, sitten meillä on lisäksi oppimisen haasteita, ja tilanne on myös se, että nämä erilaiset tuentarpeiset oppilaat ovat nyt siellä suurissa ryhmissä, ja vaikka sinne oppimisen tukeen panostetaan tällä hallituskaudella, niin se ei tule ratkaisemaan varsinaisesti tätäkään asiaa. Nämä tilanteet eivät varmasti tule sieltä arjesta poistumaan, joten siksi ajattelen, että tällaisen lain säätäminen voisi olla hyödyllistä. Tämä on tehty yhteistyössä OAJ:n, Opettajien ammattijärjestön, kanssa, ja myös he tätä tukevat ja näkevät sen tarpeellisena.

Täällä olikin jo mainittuna, että myös apulaisoikeusasiamies on todennut, että oppilaiden oikeusturvan toteutumiseksi on välttämätöntä, että asiasta säädetään nimenomaisesti laissa, ja sen takia nämä lakialoitteet nyt olen tehnyt. Ikävä kyllä aikataulusyistä lakialoit-

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

teet eivät kovin aktiivisesti kiertäneet, mutta ehkä tulen tämän uusimaan, ja toivottavasti viimeistään sitten — ehkä mahdollisesti ensi kaudella — saadaan tätä eteenpäin. Tämähän ei varsinaisesti myöskään kustannusvaikutuksia aiheuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.27 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Lapsella on aina oikeus turvalliseen kasvu- ja oppimisympäristöön niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessakin. Jos lapsi käytöksellään aiheuttaa välitöntä vaaraa omalle tai toisen turvallisuudelle tai uhkaa välittömästi vahingoittaa toisen omaisuutta, on päiväkodin johtajalla tai opettajalla oltava oikeus rajoittaa oppilasta fyysisesti kiinnipitämällä tai vastaavalla tavalla vahingon estämiseksi Hiltusen lakialoitteen mukaisesti. Päiväkodeissa ja kouluissa voi tulla poikkeustilanteita, joissa opettajat voivat joutua kohtaamaan aggressiivista ja vaarallista käyttäytymistä. Näihin tilanteisiin Hiltusen lakialoite esittää opettajalle oikeutta käyttää kohtuullisia viimesijaisia rajoitustoimenpiteitä käyttäytymisen hillitsemiseksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

7. Lakialoite laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 38/2024 vp Pia Hiltunen sd

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.28 Pia Hiltunen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä perusopetuslain muuttamisessa on nyt kyse samasta asiasta kuin äsken käsittelyssä olleessa varhaiskasvatuslain muuttamisessa, joten en lue sitä teille kokonaisuudessaan täältä, mutta luen tämän pykälän, mitä tässä esitetään muutettavaksi tai oikeastaan lisättäväksi.

Eli kiinnipitämisen osalta lisättäisiin perusopetuslakiin uusi 36 c § seuraavasti:

”Jos oppilas käytöksellään aiheuttaa välitöntä vaaraa omalle tai toisen turvallisuudelle tai uhkaa välittömästi vahingoittaa toisen omaisuutta, on rehtorilla ja opettajalla oikeus käyttää oppilaan kiinnipitämiseksi tai vastaavalla tavalla vahingon estämiseksi sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori ja opettaja voivat 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Oppilaan kiinnipitämisessä tai rauhoittamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvussa.”

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Ja näillä saatesanoilla keskustelua tästä aloitteesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Hänninen.

16.30 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas puhemies! Tänään on hyvä päivä. Suomi on ollut ylpeä koulutuksestaan. Meillä on haluttu taata jokaiselle lapselle rauhallinen ja turvallinen oppimisympäristö. Viime vuosina kuitenkin koulujen arki on muuttunut. Häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt, ja opettajien keinot puuttua vakaviin tilanteisiin ovat riittämättömät. Oppimistilanteet kärsivät, ja se näkyy sekä oppilaiden että opetushenkilökunnan jaksamisessa.

Arvoisa rouva puhemies! Tänään käsittelyssä ollut lakialoite varhaiskasvatuslain muuttamisesta toi esiin tarpeen selkeyttää tilannetta, jossa aikuisen on toimittava lasten turvallisuuden takaamiseksi ja varmistamiseksi. Nyt puhumme perusopetuksesta, mutta ongelma on sama. Kouluissa syntyy tilanteita, joissa oppilas voi käytöksellään vaarantaa itsensä tai muut. Opettajan on voitava toimia nopeasti ja vastuullisesti. Edustaja Hiltusen lakialoite antaa opettajille ja rehtoreille selkeät puitteet, joiden mukaisesti he voivat puuttua välitömiin uhkatilanteisiin. Kyse ei ole kurin koventamisesta tai voimankäytön lisäämisestä. Kyse on siitä, että opettajilla on oikeus tarvittaessa rajoittaa oppilasta turvallisuuden takaamiseksi mutta aina viimesijaisena keinona ja mahdollisimman lyhytkestoisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän on laitettava koulutus kuntoon. Tässä on yksi osa sitä. Koulu ei voi olla paikka, jossa opettaja joutuu epäröimään, voiko hän turvata oppilaiden ja itsensä turvallisuuden, eikä se voi olla paikka, jossa häiriökäyttäytyminen estää muita lapsia oppimasta. Tämä lakialoite yhdessä varhaiskasvatukseen liittyvän esityksen kanssa rakentaa turvallisempaa tulevaisuutta. Jokainen lapsi ansaitsee rauhallisen koulunkäynnin ja jokainen opettaja työrauhan. On meidän tehtävämme varmistaa, että kouluissa on selkeät säännöt ja toimintamallit, jotka tukevat oppimista ja hyvinvointia.

Kannatan lakialoitetta ja toivon sen pikaista hyväksymistä. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.33 Timo Suhonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakialoitteessa, joka koskee perusopetuslain muuttamista, on samat perusteet ja samat syyt taustassa kuin aikaisemmassa, varhaiskasvatusta koskevassa lakiesityksessä. Opettajataustainen edustaja Hiltunen aivan varmasti tietää, mikä tässä on tarkoitus ja mitkä sillä ovat tarkoitusperät, elikkä lasten ja nuorten parempi turvallisuus ja opetusmahdollisuus niin varhaiskasvatuksessa kuin koulussa. Oli ilo kuulla myös se, että edustaja Hiltunen on OAJ:ltä saanut tähän taustatukea ja myös lisää sitä asiantuntemusta, mitä näissä lakialoitteissa aina tarvitaan. Elikkä kiitän edustaja Hiltusta tästäkin lakialoitteesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.33 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen sitoutuneiden valtioiden mukaan sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin taatakseen, että kurinpito kouluissa tapahtuu tavalla, joka on lapsen ihmisarvon mukaista ja sopusoinnussa tämän yleissopimuksen kanssa. Lapsella on

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

oikeus turvalliseen kasvu- ja oppimisympäristöön niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa.

Tämän Hiltusen lakialoitteen mukaan, jos lapsi omalla käytöksellään aiheuttaa välitöntä vaaraa omalle tai toisen turvallisuudelle tai omaisuudelle, on rehtorilla ja opettajalla oikeus rauhoittaa oppilas fyysisesti rajoittamalla oppilasta oman tai muiden oppilaiden tai koulun henkilökunnan turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vähemmän rajoittavat toimet eivät tule kysymykseen. Hiltusen lakialoitetta voi pitää turvaavana keinona, viimesijaisena välineenä, koulun työrauhan takaamiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

16.35 Pia Hiltunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos jälleen kollegoille hyvästä keskustelusta tämän lakialoitteen osalta.

Nimenomaisesti tässä laissa, kuten myös varhaiskasvatuslain muuttamisessa, perusopetuslain muuttamisen osalta on kyse viimesijaisesta keinosta kiinnipitämisen kannalta ja vain siinä tilanteessa, jos lapsi uhkaa itseään tai toista koulun arjessa. Meidän on turvattava jokaiselle lapselle ja kouluarjessa työskentelevälle henkilölle turvallinen koulupäivä ja oppimisympäristö, ja tämä on yksi osa sitä. Tämä vaatii varmasti monia toimia, ja tiedämme, että erilaisia toimenpiteitä on tulossa, mutta tosiaan tulen mahdollisesti uusimaan nämä aloitteet myöhemmässä vaiheessa ja toivon niille sitten laajempaa kannatusta.

Tässä hallituspuolueiden edustajat jo totesivatkin, että toivovat tälle myös nopeaa edistymistä, niin että annan vain vinkkinä sinne suunnalle salia, että tätä saa edistää, vaikka tämä onkin oppositiopuolelta tullut lakialoite, ja tämä on ihan kustannusneutraali. Tällä saataisiin kuitenkin myös sitä kouluarkea turvallisemmaksi ja opettajien työhön sitä taustatukea viimesijaisissa kiinniottotilanteissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

16.36 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Pitää kiittää edustaja Hiltusta siitä, että tällä aloitteella mennään oikeaan suuntaan. Nykyisin nimittäin tilanne on varsin usein sellainen, että kun puhe ei auta, niin opettajan ja rehtorin keinot loppuvat siinä kohtaa aina kesken. Vaikka jokainen ymmärtäisi, että pitäisi pystyä rajoittamaan jotenkin sen oppilaan toimintaa fyysisesti, niin sitä ei uskalleta tehdä, koska on pelkona, että joutuu sitten itse kenties syytteeseen tai muiden ikävien toimien alaiseksi. Liian korkealle on nykypäivänä viety se henkilökohtainen koskemattomuus niissäkin tilanteissa, joissa on ilmiselvää, että aiheuttaa toiminnallaan joko vaaraa tai vahinkoa itselleen tai omaisuudelle tai muille, muiden turvallisuudelle. Siinä mielessä tämä aloite on hyvin oikeansuuntainen.

Itse näissä tilanteissa lukuisia kertoja olleena, jolloin sitten on jouduttu käymään siihen oppilaaseen kiinni ja rauhoittamaan häntä, voin sanoa, että sellaisessa tilanteessa, jossa ihminen vastentahtoisesti joutuu fyysisen rajoittamistoimen kohteeksi, sitä on kyllä äärimmäisen vaikea tehdä niin, etteikö se tuottaisi kipua. Sen suhteen olisin kyllä aina hyvin tarkka siitä, kirjataanko edes perusteluihin missään kohtaa niin, että se toimi ikään kuin ei saa tuottaa kipua, koska se aina tuottaa jonkintasoista kipua. Sen suhteen olisin mielelläni halukas menemään näissä hieman pidemmällekin, enimmäkseen pohtimaan sitä lievän pahoinpitelyn tunnusmerkistön täyttymistä. Sehän täyttyy sillä, että se tuottaa kipua, mutta

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

vastaavasti sitten taas varsinaisen pahoinpitelyn tunnusmerkistö on jo huomattavasti korkeammalla kynnyksellä.

Suunta on siis oikea, mutta näitä keinoja pohtiessa pitäisi vielä tietyllä tapaa herkemmlä kynnyksellä antaa opettajalle ja rehtorille mahdollisuus ohjata sitä henkilöä myöskin fyysisesti eikä aina pelkästään puheella, ikään kuin hiukan palata siihen vanhaan aikaan näiltä osin, mutta kuitenkin niin, että ne ylilyönnit pystytään ottamaan pois.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

16.38 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Nämä molemmat lakialoitteet edustaja Hiltuselta — ainakin opettajakollegoiden, ystävieni, kautta kuulemieni tilanteiden perusteella — ovat nopeasti sanottuna kannatettavia. Toki tässä on varmasti hyvä sivistysvaliokunnassa hyvin perinpohjaisesti nämä asiat sitten käsitellä. Mutta kouluissa ja myös siellä varhaiskasvatuksen puolella kun on tilanteita, joissa todella lapsi aiheuttaa itselleen vaaraa, toisille vaaraa ja myös materiaalista tuhoa ja siltikään häntä ei pystytty saamaan aisoihin, niin näen, että joitain keinoja tähän on pakko löytyä.

Tämä on tietenkin äärimmäisen herkkä kysymys ja aihe. Tässä edellisessä puheenvuorossa tuotiin hyvin esille myös näkökulmia siitä, mitä se oikeasti tulee tarkoittamaan. Tietenkin tässä pitää olla äärimmäisen tarkka, että sitten emme lähde kohti aikaisempia kurinpitomalleja, joissa tavallaan se kipu oli se tavoitekin lapsia kohtaan. Missään nimessä emme sellaista saa hyväksyä. Mielenkiinnolla odotan tietysti meillä sivistysvaliokunnassa tämän perinpohjaista käsittelyä, ja minulla on semmoinen käsitys, että nämä molemmat voivat hyvin tulla ihan tarpeeseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

16.40 Pia Hiltunen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Lehtiselle kiitos hyvästä puheenvuorosta. Tällä hetkellä tästä ei ole säädelty varhaiskasvatuslaissa eikä perusopetuslaissa, ja tämä lakialoite on nyt tuotu sen takia, että ainoastaan rikoslaissa on tavallaan se tausta näihin tilanteisiin.

Tällaisia kiinniottotilanteita tulee arjessa. Itsekin kun opettajana olen toiminut, on ollut lapsi, joka juoksee sakset kädessä toisen lapsen perässä, voi vahingoittaa itseään, voi vahingoittaa toista mutta voi kiinniottotilanteessa vahingoittaa myös opettajaa. On ollut lapsia, jotka on saatu kiinni, jotka potkivat ja riuhtovat sylissä. Totta kai pienten oppilaiden kanssa ja varhaiskasvatuksen puolella tällaisista tilanteista selvitäänkin helpommin, mutta kun lapset kasvavat ja puhutaan jo nuorista ja totta kai tietyllä tavalla myös kookkaammista lapsista, niin tilanteet voivat käydä entistä vakavammiksi. Siksi myös ajattelen, että tälle laille voi olla kysyntää, ja tiedän, että sille on kysyntää.

Sitten tässä laissa todettiin myös, että tällaisista tilanteista on ilmoitusvelvollisuus. Edustaja Rasinkangas taisi todeta, että onko välttämätöntä jokaisessa tilanteessa ilmoittaa lievemmistä tapauksista, jos oikein ymmärsin. Itse ajattelen, että juurikin ihan jokaisesta täytyy ilmoittaa myös koteihin, mutta täytyy tehdä myös virallinen ilmoitus koulutuksen järjestäjille siellä kuntien puolella.

Tämän lain tarkoitus on tosiaan turvata lapsen oikeus eli turvallisuus — ei niinkään se, että tämä olisi kurinpitokeino ja rangaistus, vaan se, että sillä turvataan sitä lasta. Tämä laki

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

turvaa myös sen, millä tavalla voidaan kiinniottotilanteessa toimia, ja se on tässä se tausta, eli sitä ei voida käyttää rangaistuskeinona.

Mutta kuten edustaja Kosonen — kerkesi jo poistuakin — totesi, me varmasti voimme käsitellä tätä sitten sivistysvaliokunnassa mahdollisesti tarkemmin tai jatkaa käsittelyä muussa yhteydessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

16.42 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä itsekin tarkentaa sitä, että missään nimessä en kannata sitä, että fyysistä rajoittamista voisi käyttää niissä keinoissa, joita halutaan käyttää rangaistuksena, ei missään nimessä näin — jos sellainen kuva kenties omasta puheenvuorostani tuli, niin se on täysin väärä — vaan nimenomaan niin, että se on osa sitä repertuaaria, jolla kouluissa tilanne pystytään pitämään omassa hallinnassa ilman, että siihen tarvitaan viranomaisia, joilla on voimankäyttöoikeuksia. Siitähän tässä viime kädessä on kyse, ja ennen kaikkea siitä, että ajatellaan sekä sen oppilaan omaa turvallisuutta, joka on siinä kohteena, että myöskin muiden oppilaiden turvallisuutta ja oikeutta rauhalliseen oppimisympäristöön.

Mutta yhden näkökulman haluaisin tähän vielä tuoda: olen tietyllä tapaa edustaja Rasin-kankaan kanssa samaa mieltä — jos hän käytti sellaisen puheenvuoron, en ollut itse paikalla — että aina ikään kuin tällaista laajempaa kirjallista ilmoitusta ei ole tarpeen tehdä johtuen ihan siitä syystä, että jos on... On tärkeää käydä sen oppilaan vanhempien kanssa tilanne läpi, ja mikäli siinä ilmenisi sitten, että asiaa on tarvetta laajemmin selvittää ja vanhemmat sitä vaativat, niin silloin ehkä tällainen ilmoitus olisi sitten tarpeen tehdä, mutta sitä, että ikään kuin varmuuden vuoksi tehtäisiin aina jokaisesta, en välttämättä koe tarpeelliseksi. Toki se pitää myöskin siellä koulun sisäisissä menettelytavoissa käsitellä jollakin tapaa, mutta ei tehdä siitä liian vaikeata, koska henkilökohtaisesti tiedän sen, että jos siitä menetelmästä tehdään vaikea prosessi, niin se itsessään estää sen prosessin käyttämisen, eli kynnys nousee taas sitä kautta liian korkealle, niin ettei uskalleta rajoittaa sitten sen lapsen toimintaa fyysisin keinoin. Mutta tässä on toki varmaan sitten pohdinnan paikka, ja asiantuntijat kouluissa itse tietävät paremmin, mikä sitten on järkevä tapa toimia.

Mutta yksi seikka, minkä vielä haluaisin nostaa, on se, että myöskin näissä tilanteissa, joissa oppilas ei suostu esimerkiksi häiriötilanteessa poistumaan luokasta, pitäisi fyysisesti pystyä häntä ohjaamaan ilman, että on pelkoa siitä, että hänelle sitten kenties aiheutuu jonkunlainen kipu siitä, kun häntä otetaan kiinni tai ohjataan pois luokasta, ja sitä kautta sitten ikään kuin rikosprosessi alkaisi. Sen luokkarauhan ja opiskelurauhan turvaamisen pitäisi olla sen verran korkealla prioriteetilla, että myöskin fyysisesti voidaan ohjata oppilas pois luokasta tai muusta tilasta, missä hän aiheuttaa vaaraa tai häiriötä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

16.44 **Pia Hiltunen sd:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kommentoin vielä lyhyesti edustaja Lehtiselle kirjaamisvelvoitteesta, että nämähän eivät ehkä ole kuitenkaan sellaisia jokapäiväisiä, joita tapahtuu useita päivässä, ja tämä kirjaamisvelvoite ei ehkä niin kohtuutonta vaivaa aiheuta, mutta ymmärrän totta kai sen kynnyksen nousemisen. Nythän tästä tosiaan ei ole säädetty kuin siellä rikoslaissa, niin että sinänsä tämä on varmasti tarvittava muutos tuonne perusopetuksenkin puolelle.

Pöytäkirja PTK 26/2025 vp

Jos ohjataan lapsi pois oppimisympäristöstä esimerkiksi luokkatilan ulkopuolelle, niin kyllä nämä tällaiset tilanteet täytyy käsitellä. Ei voida ajatella, että niitä voitaisiin tehdä tietyllä tavalla mielivaltaisesti — totta kai opettajalla on aina pedagoginen ja kasvatuksellinen syy siihen. Tarkoitus ei ole, että tässä tavallaan helpotetaan tällaista fyysistä kiinnipitoa, vaan nimenomaan se, että laitetaan rajat ja ohjeistetaan tarkemmin, millä tavalla tämmöisissä tarvittavissa tilanteissa sitten toimitaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 20.3.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.46.

Pöytäkirjan vakuudeksi: